

07

ව්‍යාපාර බදු

පරිච්ඡේදයේ හැඳින්වීම

ව්‍යාපාර බදු පිළිබඳව මෙම පරිච්ඡේදයෙන් අවබෝධයක් ලබා දේ

එකතු කල අගය මත බද්ද (VAT)

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද (NBT)

ආර්ථික සේවා ගාස්තු (ESC)

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පාලනය වන මුද්දර බද්ද (SD)

ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවයන් සහ ලියාපදිංචි වීමේ ආකාරය, ගණනය කිරීම්, සංකීර්ණ නොවන තත්වයක බදු ගණනය කිරීම් හා වෙනත් වැදගත් කරුණු ඇතුළත්ව වෙනත් බැඳීම් ආචරණය වේ

විෂය නිර්දේශයේ බර තැබීම 15% කි.

අධ්‍යයන ප්‍රතිඵලය

සෑම මාතෘකාවක්ම අවසානයේ දී ඔබට පහත දෑ පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි වනු ඇත.;

විවිධ ව්‍යාපාර සඳහා බලපාන බදු පිළිබඳ අවබෝධය

එකතු කල අගය මත බදු ලියාපදිංචිය, ගණනය කිරීම සහ විවිධ බැඳුම් පිළිබඳ අවබෝධය

බදු විලම්භනය කිරීමේ ක්‍රමය පිළිබඳ අවබෝධය

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද ලියාපදිංචිය, ගණනය කිරීම් සහ විවිධ බැඳුම් පිළිබඳ අවබෝධය

ආර්ථක සේවා ගාස්තු ලියාපදිංචිය, ගණනය කිරීම හා විවිධ බැඳුම් පිළිබඳ අවබෝධය

මුද්දර බද්ද ලියාපදිංචිය, ගණනය කිරීම හා විවිධ බැඳුම් පිළිබඳ අවබෝධය.

1. එකතු කළ අගය මත බදු

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධානතම වක්‍ර බදු වර්ගය වන එකතු කළ අගය මත බද්ද (Value Added Tax) අවසාන පාරිභෝගිකයා මත අයකරනු ලබන බද්දකි. 2002 අංක 14 දරණ එකතු කළ අගය මත බදු පනතින් 2002 අගෝස්තු 01 වන දින සිට එකතු කළ අගය මත බද්ද හඳුන්වා දෙන ලදී.

එකතු කළ අගය මත බදු බැඳියාව පහත මූලික වර්ගීකරණයන් දෙක යටතේ විස්තර කෙරේ.

- (A) මූල්‍ය සේවා නොවන සැපයුම් මත බදු බැඳියාව (1.1 - 1.6 ඡේද)
- (B) මූල්‍ය සේවා මත වූ බදු බැඳියාව (1.7 වන ඡේදය)

(A) මූල්‍ය සේවා නොවන සැපයුම් මත එකතු කළ අගය මත බද්ද

1.1 හැඳින්වීම

මූල්‍ය සේවා නොවන සැපයුම්වලට අදාළ එකතු කළ අගය මත බද්ද පිළිබඳව විස්තරාත්මකව පහත සාකච්ඡා කෙරේ. පහත දී ඇති ඡේද මගින් ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවයන්, බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ අර්ථකථනයන්, බදු අය කළ හැකි සැපයුම, භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම, බදු අයකළ හැකි කාලපරිච්ඡේදය, සැපයීමේ වේලාව හඳුනාගැනීම, මුදල් පදනම, බද්දෙන් බැහැර කරන සැපයුම්, හිඳහස් සැපයුම්, ලියාපදිංචි සහතිකය, ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම, බදු අනුපාත, බද්ද ගණනය කිරීම, යෙදවුම් බද්දට හිලවී කිරීම, සරල කළ එකතු කළ අගය මත බද්ද, බදු ඉන්වොයිසි, බදු වාර්තා සැපයීම සහ ආපසු ගෙවීම් ආචරණය කෙරේ.

1.2 ලියාපදිංචිය (මූල්‍ය සේවා නොවන සැපයුම්)

1.2.1 එකතු කළ අගය මත බදු වගකීම (2 වගන්තිය)

පහතේ විධිවිධානයන්ට යටත්ව, සැපයුමක් කරන පහත අවස්ථාවන්හි දී එම සැපයුම්වල වටිනාකම මත බදු අයකළ යුතු ය.

1. ලියාපදිංචි තැනැත්තකු විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ බදු අය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් කරගෙන යාමේ දී හෝ කිරීමේ දී, බදු අය කළ හැකි කාලසීමාවක් තුළ ඔහු විසින් කරනු ලබන සෑම බදු අය කළ හැකි භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුමක් මත එම සැපයුම කරන අවස්ථාවේදීම.
2. ඕනෑම තැනැත්තෙකු විසින් ශ්‍රී ලංකාවට භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේ දී

ඒ අනුව, එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වීමට පහතේ 2 වන වගන්තිය යටතේ පහත කරුණු සම්පූර්ණ විය යුතු ය.

- (i) ශ්‍රී ලංකාව තුළ බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමකින් **භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම.**
- (ii) **ශ්‍රී ලංකාව** තුළ බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකම පවත්වාගෙන යෑම.
- (iii) **ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු** විසින් සැපයුම් සිදු කිරීම.
- (iv) ශ්‍රී ලංකාවට **භාණ්ඩ ආනයනය** කිරීම.

ඕනෑම ආනයනයක් එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වීමට විය ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් ම ආනයනය කිරීම අවශ්‍ය නොවන අතර බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් තුළින් වීම ද අවශ්‍ය නොවේ.

ව්‍යතිරික්ත හෝ හිඳහස් නොවන ඕනෑම භාණ්ඩයක් ආනයනය කරන අවස්ථාවේදී එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වේ.

පහත සඳහන් පුද්ගලයන් එකතු කළ අගය මත බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතුය.

භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම්කරුවන් (ආනයනකරුවන් ඇතුළත්ය) හා තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම (2016 නොවැම්බර් 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි)

- (i) භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම්කරුවන් (ආනයනකරුවන් ඇතුළත්ව)

වෙළඳාමක්, ව්‍යාපාරයක්, වෘත්තියක් හෝ රැකියාවක් පවත්වා ගෙන යනු ලබන ඕනෑම තැනැත්තෙකුගේ බද්දට යටත් භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයුම්වල වටිනාකම වර්ෂයකට රුපියල් මිලියන 12ක් හෝ කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 03ක් ඉක්මවයි නම් එකතු කළ අගය මත බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතුය.

- එකතු කල අගය මත බද්දෙන් හිඳහස් කල ඇතැම් භාණ්ඩ හා සේවා පවතී. ඉහතින් සඳහන් කළ වාර්ෂික හෝ කාර්තුවක සැපයුම්/පිරිවැටුම් සීමාව ගණනය කිරීමේදී එම බද්දෙන් හිඳහස් පිරිවැටුම/ සැපයුම ඉවත් කළ යුතුය.
- සියලු ආනයනකරුවන් එකතු කල අගය මත බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි විය යුතුය. බද්දට යටත් පිරිවැටුම ඉහත සඳහන් කළ සීමාවට වඩා අඩු වන්නේ නම් තාවකාලික ලියාපදිංචියක් ලබාගත හැක.

- (ii) තොග හා සිල්ලර වෙළඳ කටයුතු/ ක්‍රියාකාරකම්

2016 නොවැම්බර් 01 සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඕනෑම අනුක්‍රමික මාස 3ක් සඳහා මුළු සැපයුම් රු. මිලියන 12.5 ඉක්ම වන්නේ නම් මිලදී ගෙන විකිණීමේ ව්‍යාපාරයක් එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වේ.

මිලදීගෙන විකිණීමේ ව්‍යාපාරයක (එනම්, ඕනෑම ද්‍රව්‍යයක හිඡ්පාදකයා හෝ ආනයනකරු නොවන තොග හා සිල්ලර වෙළඳාමේ හිරත තැනැත්තන්) පිරිවැටුම ඉහත සීමාවට වඩා පහළ නම් එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් ඉවත් කර ඇත.

ලියාපදිංචි වීමේ ප්‍රතිඵලය

එකතු කළ අගය මත බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි වූ තැනැත්තෙකු ලියාපදිංචියට අදාළ සැපයුමේ සීමාවට වඩා අඩු සැපයුමක් ඇති අවස්ථාවක දී වුවද එකතු කළ අගය මත බදු අය කිරීම සහ එකතු කිරීම කළ යුතුය.

ලියාපදිංචිය ලබාගත් දින සිට මාස 12ක් ඇතුළත ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම කළ නොහැක. ලියාපදිංචි වූ දින සිට මාස 12 ක් ගත වූ පසු කවර හෝ අවස්ථාවක දී, ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීමට පෙර ඉතිරිව ඇති තොගය හා වත්කම් ආදිය වෙළඳපල වටිනාකම් මත බදු බැඳියාවට යටත්ව ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම සඳහා ඉල්ලුම් කළ හැක.

1.2.2 බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම මත බද්ද

1.2.2.1 අර්ථ නිරූපණ (83 වගන්තිය)

බදු අයකළ හැකි සැපයුම යන්නෙන් බදු අයකළ හැකි වූද ශ්‍රී ලංකාවේ දී සලකනු ලැබුවාවූද හෝ සලකනු ලැබූ ලෙස සලකනු ලබන්නා වූද නිදහස් සැපයුමක් හැර, ශුන්‍ය අනුපාතයට අයකරන ලද සැපයුමක්ද ඇතුළත්ව යම් භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුමක් අදහස් වේ.

"සැපයුම" යන වචනය එතරම් ප්‍රමුඛ වුවද, එය පහතේ නිර්වචනය කර නොමැත. සාමාන්‍යයෙන් සැපයුමකට හිලව්වක් වශයෙන් ප්‍රතිස්ථාපිත කිබිය යුතු වුවද 2002 අංක 14 දරණ විකතු කළ අගය මත බදු පහතේ විවිධ අවශ්‍යතාවයක් සඳහන් කර නැත.

"භාණ්ඩ සැපයුම" යන්නෙන් භාණ්ඩවල අනන්‍ය අයිතිය, අයිතිකරු වශයෙන් හෝ යම් ලිඛිත නීතියක අධිකාරය යටතේ හෝ වෙනත් තැනැත්තෙකුට මාරුවීමට අදහස් වන අතර, එයට පහත දෑ ද ඇතුළත් වේ.

- ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියේ භාණ්ඩ විකිණීම.
- කුලී සින්නක්කර ගිවිසුමක් යටතේ භාණ්ඩ පවරාදීම.
- ණයක් පියවීම පිණිස භාණ්ඩ විකිණීම.
- බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමකින් බදු අයකළ නොහැකි ක්‍රියාකාරකමකට භාණ්ඩ මාරුකිරීම.

"සේවා සැපයුම" යන්නෙන් භාණ්ඩ සැපයුමක් නොවන නමුත් හානිපූරණයක් ලැබිය යුතු, බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක දී දරන ලද යම් අලාභයක් ඇතුළත් ඕනෑම සැපයුමක් අදහස් වේ.

"බදු අයකළහැකි කාලසීමාව" යන්නෙන්:

- (අ) පහත අවස්ථාවල දී එක් මාසයක කාලසීමාවක් අදහස් වේ.
  - යම් තැනැත්තෙකු ශුන්‍ය අනුප්‍රමාණගත සැපයුම් (අපනයන) කරන අවස්ථාවක දී.
  - යම් තැනැත්තෙකු විසින් ව්‍යාපාරයක් හෝ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කොට විකතු කළ අගය මත බදු පහතේ 22 (7) වගන්තියේ නියමයන්ට අනුකූල වීමට භාරගත් අවස්ථාවක. (මේ යටතේ බදු අයවන සැපයුම් කිරීමට දිගු කාලයක් ගතවන ව්‍යාපාර සහ ව්‍යාපෘතීන් සැලකිල්ලට ගැනේ.)
  - රෙදිපිළි පංගු මණ්ඩලයේ (TQB) හෝ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයෙහි (EDB) ලියාපදිංචි යම් තැනැත්තෙක් රෙදිපිළි පංගු මණ්ඩලයෙහි (TQB) හෝ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයෙහි (EDB) ලියාපදිංචි ගත අපනයනකරුවකුට සැපයුම් කරනු ලබන අවස්ථාවක

(ආ) ඉහත (අ) යටතට නොගැනෙන තැනැත්තකු හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ අනුමැතිය මත කාර්තුමය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට එකඟ වන්නා වූ තැනැත්තෙකු සම්බන්ධයෙන් වන විට,

මාස 3 ක කාල සීමාවක් අදහස් වේ. එම කාර්තු එක් එක් තක්සේරු වර්ෂයේ පහත දැක්වෙන දිනවලින් ආරම්භ වේ.

ජනවාරි	01
අප්‍රේල්	01
ජූලි	01
ඔක්තෝබර්	01

1.2.2.2 සැපයීමේ වේලාව (4 වගන්තිය)

1. **භාණ්ඩ සැපයීමක්** සම්බන්ධයෙන් ගත්විට පහත සිදුවීම් අතරින් පළමුව සිදුවන සිද්ධිය වූ අවස්ථාවේ සැපයීම සිදු වූ සේ සැලකිය යුතු ය.

- (අ) සැපයුම්කරු විසින් භාණ්ඩ සඳහා ඉන්වොයිසි පත්‍රයක් නිකුත් කිරීම හෝ
- (ආ) සැපයුම්කරුට භාණ්ඩ සඳහා යම් (අත්තිකාරමක් ඇතුළුව) ගෙවීමක් ලැබීම හෝ
- (ඇ) එම සැපයුම සඳහා භාණ්ඩ වෙනුවෙන් ගෙවීමක් සැපයුම්කරුට ලැබිය යුතු වීම හෝ
- (ඈ) භාණ්ඩ භාරදීම සිදුවීම.

කෙසේ වෙතත් භාණ්ඩ භාරදුන් දින සිට දින 10 ක් ඇතුළත ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කළ විටක, භාණ්ඩ සැපයූ වේලාව ලෙස සැලකිය යුත්තේ ඉන්වොයිසිය නිකුත් කළ වේලාවයි.

2. **සේවා සැපයීමක්** සම්බන්ධයෙන් වූ විටක පහත සිදුවීම් අතරින් පළමුව සිදුවන සිද්ධිය සිදුවන අවස්ථාවේ එම සැපයීම සිදු වූවා සේ සැලකිය යුතු ය.

- (අ) එම සේවාව ඉටුකළ විට හෝ
- (ආ) එම සේවා සඳහා හෝ අනාගත සේවා සඳහා හෝ යම් (අත්තිකාරමක් ඇතුළුව) ගෙවීමක් ලැබුණු විට හෝ
- (ඇ) එම සේවා සඳහා හෝ අනාගත සේවා සඳහා ගෙවීමක් අයවිය යුතු විට හෝ
- (ඈ) එම සේවා සම්බන්ධයෙන් ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කළ විට.

කෙසේ වෙතත් යම් සේවාවක් ඉටු කළ දින සිට දින 10ක් ඇතුළත ඒ සඳහා ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කර ඇති විට, සැපයීමේ වේලාව ලෙස සැලකිය යුත්තේ ඉන්වොයිසිය නිකුත් කළ වේලාවයි.

- 3. නියත කාලීන ගෙවීම් සඳහා විධිවිධාන ඇතුළත් ගිවිසුමක් යටතේ (කුලී සින්නක්කර ගිවිසුමක් හැර) ගෙවීමක් අයවිය යුතු වීම හෝ ගෙවීම ලැබීම යන දෙකින් කලින් එළඹෙන අවස්ථාවේ දී.
- 4. කුලී සින්නක්කර ගිවිසුමක් යටතේ භාණ්ඩ සපයන අවස්ථාවක ගිවිසුමට එළඹුණු අවස්ථාවේ දී.
- 5. ගෙවීම් ලැබීමේ (මුදල්) පදනම මත බදු ගණනය කිරීමට දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා යම් ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකුට විධානය කර ඇති විටක, ඔහු භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් ගෙවීම් ලැබුණු වේලාව සැපයීමේ වේලාව ලෙස සැලකිය යුතු ය.

1.2.2.3 මුදල් පදනම

ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ද ඇතුළුව සේවා සැපයුම්කරුවන්ට ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙතට අයදුම්කර මුදල් පදනම් භාවිතයට 23 වගන්තිය යටතේ අවසර ගත හැකි ය. එලෙසින් අනුමැතියකින් තොරව මුදල් පදනම් භාවිතය නීති විරෝධී වේ.

Q **ප්‍රශ්නය 1**

එකතු කළ අගය මත බදු පනතේ සඳහන්ව ඇති පහත දී ඇති පද ඔබ විසින් අර්ථකථනය කරන්න.

- (i) බදු අයකල හැකි ක්‍රියාකාරකම්
- (ii) බදු අයකල හැකි සැපයුම
- (iii) භාණ්ඩ සැපයුම
- (iv) සේවා සැපයුම

Q **ප්‍රශ්නය 2**

මාසයක බදු අයකල හැකි කාලසීමාව අදාළ වන්නේ කුමන තැනැත්තන්ට ද?

Q **ප්‍රශ්නය 3**

භාණ්ඩ සැපයීමේ වේලාව යන්න පැහැදිලි කරන්න.

A **පිළිතුර 1**

කරුණාකර ඉහත 1.2.2.1 ඡේදය බලන්න.

A **පිළිතුර 2**

කරුණාකර ඉහත 1.2.2.1 ඡේදය බලන්න.

A **පිළිතුර 3**

කරුණාකර ඉහත 1.2.2.2 ඡේදය බලන්න.

1.2.3 ව්‍යතිරික්ත (බද්දෙන් බැහැර කරන ලද) සැපයුම් (3 වගන්තිය)

පහත අවස්ථාවන්හි දී හැර තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම මත බදු අය නොකළ යුතු ය.

- (අ) ඒවායේ නිෂ්පාදකයන් විසින්ම භාණ්ඩ සැපයීම.
- (ආ) ආනයනකරුවන් විසින්ම භාණ්ඩ සැපයීම.
- (ඇ) සපයනු ලබන භාණ්ඩ ලබාගත් ප්‍රභවය පිළිබඳව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමකට පත්කිරීමට අපොහොසත් වන සැපයුම්කරුවකුගේ සැපයීම්.
- (ඈ) 2002.08.01 සිට 2005.01.01 දක්වා මිලදීගත් තේ සැපයීම.
- (ඉ) ටෙන්ඩර් කොන්ත්‍රාත්තුවක් මත කුමන හෝ තැනැත්තකු විසින් භාණ්ඩ සැපයුම් කිරීම.
- (ඊ) ඕනෑම තැනැත්තකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක ඕනෑම අනුක්‍රමික මාස 3 ක මුළු සැපයුම (ඉහත සැපයීම් සහ නිදහස් සැපයීම්ද ඇතුළත්ව) රුපියල් මිලියන 12.5 කට නොඅඩු වීම.

1.2.4 නිදහස් සැපයුම් (8 වගන්තිය)

චිකතු කළ අගය මත බදු පනතේ පළමු උපලේඛනයේ බද්දෙන් නිදහස් සැපයුම් ලැයිස්තු ගත කර ඇත. පළමු උපලේඛනයේ බද්දෙන් නිදහස් සැපයුම් කිහිපයක් පහතින් දැක්වේ.

- (i) සැපයුම් හෝ ආනයන
  - සහල් පිටි
  - තිරිඟු, තිරිඟු පිටි, පාන්
  - බලශක්ති සුරකින බල්බ
  - කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන

- (ii) දේශීය සේවා සැපයුම්
  - අධ්‍යාපන සේවා
  - පොදු මගී ප්‍රවාහන සේවා
  - දේශීය නිෂ්පාදනය කළ පොල්තෙල්
  - විදුලි බලය

Q **ප්‍රශ්නය 4**

බද්දෙන් බැහැර කරන ලද සැපයුම් හා නිදහස් සැපයුම් අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

A **පිළිතුර 4**

බද්දෙන් බැහැර වූ සැපයුම් යනු එකතු කල අගය මත බදු පනතේ 3 වගන්තිය ප්‍රකාරව විෂය පථයට ඇතුළත් නොවන සැපයුම් වන අතර සමහර තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම් සැපයුම් මේ යටතට වැටේ. වැඩි විස්තර සඳහා ඉහත 1.2.3 ඡේදය බලන්න.

එහෙත් නිදහස් සැපයුම් යනු පහත මගින් විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති බදු නිදහස් භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම් වේ. ඒ අනුව එම සැපයුම්පනතේ විෂය පථයට ඇතුළත් වන අතර විශේෂයෙන්ම එම භාණ්ඩ හා සේවා නිදහස් කර ඇත. මෙම නිදහස් භාණ්ඩ හා සේවා පනතේ පළමුවන උපලේඛනයේ සඳහන් කර ඇත. නමුත් ශූන්‍ය අනුප්‍රමාණගත සැපයුම් බද්දට යටත් වන සැපයුම් ලෙස සැලකේ.

1.2.5 ලියාපදිංචිය

1.2.5.1 අනිවාර්ය ලියාපදිංචිය (10 වගන්තිය)

(අ) බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් කරගෙන යන සෑම තැනැත්තෙකුගේම බදු අයකළ හැකි සැපයුම්වල වටිනාකම, පහත දක්වන කුමන කාලසීමාවක හෝ අවම සීමාවල් ඉක්මවයි නම්, හෝ එලෙසින් ඉක්මවිය හැකි ලෙස පෙනී යන්නේ නම් එම තැනැත්තන් අනිවාර්යයෙන්ම ලියාපදිංචි විය යුතුය.

	2016.11.01 දින හෝ ඉන් ඉදිරියට
බදු වන කාලසීමාවක (මාසයක/තුන්මාසයක)	3,000,000
මාස 12 ක කාලයක දී	12,000,000

(ආ) විවැනි තැනැත්තෙකු, ලියාපදිංචි වීමට යටත් වූ දින සිට දින 15 ක් ඇතුළත වී බව කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට දැන්විය යුතු ය.

(ඇ) ඉහත කාර්යය සඳහා බදු අයකළ හැකි සැපයුම් ගණනය කිරීමේ දී, පහත දෑ ඉවත් කළ යුතු ය.

- නිදහස් සැපයුම්
- යම් බැහැර කරන ලද තොග හා සිල්ලර වෙළඳාමක් (ඕනෑම අනුක්‍රමික මාස 3 ක නිදහස් සහ බැහැර කරන ලද සැපයීම්ද ඇතුළත්ව මුළු සැපයුම රැපියල් මිලියන 12.5 කට අඩු)
- යම් නුදකලා ගනුදෙනුවක් (කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් තීරණය කරන පරිදි)

1.2.5.2 එකතු කළ අගය මත බදු ලියාපදිංචි සහතිකය (15 වගන්තිය)

එකතු කළ අගය මත බදු ලියාපදිංචිය ලබා ගත් තැනැත්තෙකුට දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් ලියාපදිංචි අංකය, ලියාපදිංචිය බලාත්මක වන දිනය, ලියාපදිංචි තැනැත්තාගේ නම සහ අනෙකුත් තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් ලියාපදිංචි සහතිකය නිකුත් කරනු ලබයි.

විසේ ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් ඔහුට ලැබී ඇති ලියාපදිංචි සහතිකය ප්‍රධාන ව්‍යාපාර ස්ථානයේදී වහි පිටපත් අනෙකුත් ව්‍යාපාර ස්ථානවල ද ප්‍රදර්ශනය කළ යුතු වේ.

විසේම යම් ලියාපදිංචි තැනැත්තකු විසින් බදු නිදහස් සැපයුම් කරනු ලබයි නම්, විවැනි සැපයුම් කරන ස්ථානවල ඒවා ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුවේ.

1.2.5.3 ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම (16 වගන්තිය)

එකතු කළ අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු ලියාපදිංචි වූ දිනෙන් මාස 12 කට පසුව, බද්දට යටත් ව්‍යාපාර කටයුතු අවසන් කිරීම හෝ බද්දට යටත් සැපයුම්වල වටිනාකම ලියාපදිංචි සීමාවට වඩා අඩුවීම මත ලියාපදිංචිය අවලංගු කරවා ගැනීමට අයදුම් කළ හැකිය.

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා පහත කරුණු පිළිබඳව සෑහීමට පත් වන්නේ නම්, ඔහුට ලියාපදිංචිය අවලංගු කළ හැකිය.

- අ) ලියාපදිංචි තැනැත්තා විසින් බදු අය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකම් නතර කිරීම
- ආ) බද්දට යටත් සැපයුම්වල වටිනාකම ලියාපදිංචි සීමාවට වඩා අඩුවීම
- ඇ) ලියාපදිංචිය පවත්වා ගෙන යාම ආදායමේ ආරක්ෂාවට බාධාවක් වීම
- ඈ) ඊර්ග ආඥා පහත යටතේ වූ පහසුකම්ඊර්ග අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් අත්හිටුවා තිබීම

1.2.5.4 ලියාපදිංචිය අවලංගු කිරීම සම්බන්ධව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ වගකීම් [16 (5) සහ 17 වගන්ති]

ලියාපදිංචිය අවලංගු කරන විට ඒ තැනැත්තා විසින් කරගෙන යනු ලබන බදු අය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක වත්කම්වල කොටසක් වන යම් භාණ්ඩ හා සේවා, ඒ බදු අය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකම වෙනත් ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් කරගෙන යන්නේ නම් මිස අවලංගු කිරීමේ දිනට පෙරාතුව ම බදු අය කළ හැකි ක්‍රියාකාරකම කරගෙන යාමේදී සපයනු ලැබූ ඒවා ලෙස සැලකිය යුතුය.

ලියාපදිංචිය අවලංගු කළ පසු විවැනි පුද්ගලයෙකු විසින්,

- (a) අවලංගු කල දිනයේ සිට දින 14ක් ඇතුළත ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකය ආපසු භාරදිය යුතුය.
- (b) ලියාපදිංචි කිරීමේ සහතිකය ප්‍රදර්ශනය නොකළ යුතුය.
- (c) බදු ඉන්වොයිස්, බදු හරපත් හා බදු බැරපත් නිකුත් නොකළ යුතුය.

Q **ප්‍රශ්නය 6**

2016.04.01 දින සිට එකතු කල අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි වීමේ සැපයුම් සීමාව කුමක්ද?

A **පිළිතුර 6**

මාස 3ක කාලයක දී රු. 3,000,000
 මාස 12ක කාලයක දී රු. 12,000,000

1.3 එකතු කළ අගය මත බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

මෙම බදු ගණනය කිරීම ඉතා සරල ලෙස පහත ආකාරයට දැක්විය හැක.

නිමවුම් බද්ද (සැපයුම්වල වටිනාකම x බදු අනුපාතය)	XX
අඩු කළා: ඉඩදිය හැකි යෙදවුම් බද්ද	(X)
ගෙවිය යුතු ශේෂය	XX

නිමවුම් බද්ද යනු බද්දට යටත් සැපයුම් මත ගණනය කරනු ලබන බද්ද ය. යෙදවුම් බද්ද යනු පරිභෝජනය කළ භාණ්ඩ හා සේවා ගැනුම් මත ගෙවනු ලබන බද්ද ය.

1.3.1 නිමවුම් බද්ද ගණනය කිරීම

බද්දට යටත් සැපයුම්වල වටිනාකම මත අදාළ අනුපාතය යෙදීමෙන් නිමවුම් බද්ද ගණනය කරනු ලබයි. ඉහත 1.2.1 ඡේදයේ දක්වා ඇති පරිදි තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වන අතර බදු බර පාරිභෝගිකයන්ගෙන් අය කර ගැනීමට පහසුකම් සලසා ඇත.

සැපයුම්වල වටිනාකම [5 (1) සහ 6 වගන්ති]

සැපයුම් වර්ගය	වටිනාකම
භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම	සැපයුම මුදල් ප්‍රතිස්ථාවක් සඳහා වන්නේ නම්, පහත අගයන්ගෙන් වැඩි අගයයි. මුළු ප්‍රතිස්ථාව - එකතු කල අගය මත බද්ද හෝ විවෘත වෙළඳපලේ වටිනාකම සැපයුම මුදල් ප්‍රතිස්ථාවක් සඳහා නොවන්නේ නම්, හෝ ප්‍රතිස්ථාව සම්පූර්ණයෙන් මුදලින් නොවන්නේ නම්, විවෘත වෙළඳපලේ වටිනාකම
ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද, නිෂ්පාදන බදු වැනි විකුණුම් මත බදු වෙනම අයකරන්නේ නම්, ඒ සියල්ල සැපයුමේ වටිනාකම ලබාගැනීමේදී එකතු කළ යුතුය.	
භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම	මි.ර.ගැ. x 110% + අධිකාර සමඟ ගෙවිය යුතු තීරු බදු + සෙස් + වරාය හා ගුවන් තොටුපල සංවර්ධන බද්ද + නිෂ්පාදන බදු

1.3.2 බදු අනුප්‍රමාණයන් (2, 7 සහ 22 වැනි වගන්ති)

- අපනයන මත (7 වන වගන්තිය) -0%
- සම්මත අනුප්‍රමාණය (2016.11.01 සිට) -15%
- විශේෂ කැලි බදු ක්‍රමය

ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් දේශීය වෙළඳපොළේ විකිණීමට අවසර දී ඇති ප්‍රතිශතය ඇතුළත අපනයනානිමුඛ නිෂ්පාදකයින් විසින් කරන දේශීය විකුණුම් සඳහා කැලි ගණන මත පදනම්ව විශේෂ අනුපාතයකට එකතු කළ අගය මත බද්ද ගෙවිය යුතුය.

2018.08.16 සිට පහත අනුපාත අදාළ වේ.

- කාන්තා යට කලිසම්, මේස්, පිරිමි යට කලිසම් සහ බොක්සර් කොට කලිසම් කැලි 6 ක් සඳහා - රු. 75
- කාන්තා යට කලිසම්, මේස්, පිරිමි යට කලිසම් සහ බොක්සර් කොට කලිසම් හැර එක් ඇඟළුමක් සඳහා රු. 75
- රෙදි සඳහා- කිලෝවකට රු. 75

1.3.3 ශුන්‍ය අනුපාතය අදාළ සැපයුම් (7 වගන්තිය)

- (අ) සැපයුම්කරු විසින් අපනයනය කරන භාණ්ඩ (මෙහිදී අවසාන අපනයනකරු අදහස් වන අතර වකු අපනයනකරුවන් ආවරණය නොවේ.)
- (ආ) පහත දෑ සමඟ සෘජුව සම්බන්ධ වන සේවාවන්.
  - (i) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත පිහිටි වංචල හෝ හිශ්වල දේපලක්.
  - (ii) විදේශීය නෞකාවකට, ගුවන් යානාවකට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි කරන ලද වෙළඳ නෞකාවකට හෝ කරනු ලබන අලුත්වැඩියා කිරීමක් හෝ මුහුදු නැව් බඩු කන්ටේනරයක් යටාවත් කිරීමට හෝ නැවත අපනයනය සඳහා ආනයනය කර ඇති භාණ්ඩ.
  - (iii) ප්‍රකාශන අයිතියක්, පේටන්ට් අයිතියක්, බලපත්‍රයක්, වෙළඳ ලකුණක් වැනි බුද්ධිමය දේපල අයිතියක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත දී භාවිතා කිරීම.
  - (iv) 2002.12.17 දිනැති 1267/5 දරණ ගැසට් පත්‍රයේ දක්වා ඇති භාණ්ඩ හෝ මගීන් ජාත්‍යන්තර ප්‍රවාහනය (එක් නැවකින් තවත් නැවකට මාරුකිරීම ද ඇතුළුව).
  - (v) විශේෂිත ලියකියවිලි පවත්වාගෙන යන්නේ නම්, පමණක් මුළුමනින්ම ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත භාවිතය සඳහා පරිගණක මෘදුකාංග නිර්මාණකරුවකු තමා විසින් නිර්මාණය කරන මෘදුකාංග සම්බන්ධයෙන්.
  - (vi) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත හඳුනාගත් සේවාදායකයන් සඳහා දුරකථන හෝ අන්තර්ජාලය ඔස්සේ ඒ වෙනුවෙන්ම පිහිටු වූ ආයතනයක් විසින් සපයනු ලබන උපකාරක සේවා.
  - (vii) රෙදිපිළි පංගු මණ්ඩලය (Textile Quota Board) අධීක්ෂණය යටතේ කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ ලියාපදිංචි වූ ඇඟලුම් මිල දී ගැනීමේ කාර්යාලයක් විසින් විදේශීය ගැනුම්කරුවන්ට සපයන සේවා. (මෙහිදී විදේශ මුදලින් ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටි බැංකුවක් හරහා ගෙවීම ලැබිය යුතු අතර, එම සේවාවන් විදේශ ගැනුම්කරුවන්ට ඇඟලුම් අපනයනය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමකට පත්විය යුතු ය.)

ඕනෑම තැනැත්තෙකු විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ දී, හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත දී පාවිච්චිය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත තැනැත්තෙකුට සපයන වෙනත් යම් සේවාවක් (ඉහත (ආ) හැර) සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකුවක් මගින් විදේශ ව්‍යාපාර මුදලින් ගෙවීම් ලබයි නම් විවැනි සේවා සඳහා ශූන්‍ය අනුපාතය අදාළ වේ.

ශූන්‍ය අනුප්‍රමාණගත භාණ්ඩ හෝ සේවා සපයන විටක,

- (අ) එම සැපයුම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු බද්දක් අය නොකළ යුතු ය.
- (ආ) අනෙකුත් සියලු කරුණු සම්බන්ධයෙන් එම සැපයුම බදු අයකළ හැකි සැපයුමක් ලෙස සැලකිය යුතු අතර, ඒ අනුව එම සැපයුම මත බදු අනුප්‍රමාණය ශූන්‍ය විය යුතු ය. (ඒ අනුව යෙදවුම් බද්ද සඳහා බදු බැර ඉල්ලා එම මුදල දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ආපසු අයකරගත හැක.)

කෙසේ වෙතත් ඉහත සඳහන් කළ පරිදි සැපයුම බදු නිදහස් සැපයුමක් වන කල්හි යෙදවුම් බදු බැරක් හිමි නොවේ. නිදහස් සැපයුම් පමණක් කරනු ලබන්නන් එකතු කළ අගය මත බද්ද සඳහා ලියාපදිංචි විය නොහැක. නමුත් ආනයන සහ අපනයන කටයුතුවල දී සැපයුම්වල වටිනාකම නොසලකා ලියාපදිංචිය ලබාගත යුතුය.

බදු ප්‍රතිශත වෙනස්කිරීමේ බලය [2 (අ) වගන්තිය]

- කලින් කලට බදු අනුපාතයන් වෙනස් කිරීම වනම්, පෙර අනුපාතයන්ට වඩා වැඩි කිරීම හෝ අඩු කිරීම අමාත්‍යවරයාට කළ හැක. මේ සඳහා ගැසට් පත්‍රයක් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු වන අතර, ඒ වෙනස් කිරීම පාර්ලිමේන්තුවේ පසු අනුමැතියට යටත් විය යුතු ය.

1.3.4 නිමැවුම් බද්දට (Output Tax) ගැලපුම්

බොල් ණය (24 වගන්තිය)

බදු කාලසීමාව තුළ දී බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමකින් පැන නැගුණු බොල් ණය මත වූ බද්ද, ගෙවිය යුතු බද්ද තීරණය කිරීමේ දී අඩුකළ හැක. යම් කපාහරින ලද බොල් ණයක් පසු කාලපරිච්ඡේදයක දී ලැබුණි නම්, එම ලැබුණු මුදල විය ලැබුණු කාලපරිච්ඡේදයේ බදු අයකළ හැකි සැපයුමක් ලෙස සලකා ඒ මත බදු ගෙවිය යුතු ය.

බැර හෝ හරපත් මගින් බද්ද ගැලපීම (25 වගන්තිය)

ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු බදු ඉන්වොයිස් පත්‍රයක් නිකුත් කර වෙනත් තැනැත්තෙකුට කරන ලද සැපයුමක් මත අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් බදු අයකිරීමෙන් වැරදි බද්දක් ගිණුම්ගත කර ඇති විටක, එසේ අඩුවෙන් හෝ වැඩියෙන් අයකරන ලද බද්ද ගැලපීම සඳහා බදු බැර පත්‍රයක් හෝ බදු හර පත්‍රයක් නිකුත් කළ හැක.

කෙසේ වෙතත් 2007.01.01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මුල් බදු ඉන්වොයිස් පත්‍රයක් මත අඩුවෙන් ඉල්ලා ඇති යෙදවුම් බද්ද සම්බන්ධයෙන් වූ ඉල්ලීම මත බදු ගැලපීම, අදාළමුල් බදු ඉන්වොයිස් පත්‍රය නිකුත් කිරීමෙන් මාස 6 ක් තුළ නිකුත් කළ බැර/හර පත්‍රවලට පමණක් සීමාකර ඇත.

Q ප්‍රශ්නය 7

- (i) 'නිමැවුම් බද්ද' හා 'යෙදවුම් බද්ද' යන්නෙන් කුමක් අදහස් කරයි ද?
- (ii) 2016.11.01 දිනට පසු අදාළ එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාත මොනවාද?

A පිළිතුර

- (i) නිමවුම් බද්ද යනු බද්දට යටත් සැපයුම් මත ගණනය කරනු ලබන බද්ද ය. යෙදවුම් බද්ද යනු පරිභෝජනය කළ භාණ්ඩ හා සේවා ගැනුම් මත ගෙවනු ලද බද්ද ය.
- (ii) 2016.11.01 දින හෝ ඊට පසු අදාළ VAT අනුපාත
  - (a) ශුන්‍ය අනුපාතය (0%)
  - (b) සාමාන්‍ය අනුපාතය (15%)
  - (c) කැලි ගණන මත පදනම් වූ විශේෂ අනුපාතය

1.4 බැඳියාවන් (මූල්‍ය සේවා නොවන සැපයුම්)

1.4.1 බදු ඉන්වොයිසි සහ විලම්භනය කළ බදු ඉන්වොයිසි නිකුත් කිරීම (20 වගන්තිය)

බදු අයකළ හැකි සැපයුමක් කරන ලියාපදිංචි තැනැත්තකු විසින්, එම සැපයුම ලබන්නා විසින් ඒ සැපයුම් වේලාවේ සිට දින 14 ක් ඇතුළත තමා ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු බව හෝ ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු ලෙස සලකනු ලබන බව සඳහන් කර, බදු ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කරන ලෙස ඉල්ලීමක් කර ඇත්නම්, එම සැපයුමේ දින සිට දින 28 ක් ඇතුළත බදු ඉන්වොයිසි පත්‍රයක් නිකුත් කළ යුතු ය.

කෙසේ වුවත්, එම තැනැත්තා පළමු සැපයුම ලැබීමෙන් පසු ඉල්ලීමක් කර ඇත්නම් ඉන්පසුව එවන් ඉල්ලීම් නැවත කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

පනතේ 2 (අ),(ඇ),(ඈ),(ඉ) වගන්ති යටතේ බදු මුදල විලම්භනය කර ඇතත් "විලම්භනය කරන ලද බදු ඉන්වොයිසි" (Suspended VAT Invoice) නමින් වූ බදු ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කළ යුතුය. නමුත් ඒවා බදු ඉන්වොයිසියක් ලෙස නොසැලකේ [20(6) (අ) වගන්තිය].

කෙසේ වුවත් 2014 අංක 07 දරණ සංශෝධිත පනත අනුව බදු අයකිරීමට යටත්වන සැපයීම් ලෙස සලකනු ලබන සැපයීම් (deemed liable supply) මත කිසිදු බදු ඉන්වොයිසි පත්‍රයක් නිකුත් කරනු නොලැබිය යුතු ය. (1.2.4 ඡේදය බලන්න.)

1.4.1.1 බදු ඉන්වොයිසියක සංයුතිය

බදු ඉන්වොයිසි පත්‍රයේ පහත දෑ දක්වා තිබිය යුතු ය.

- (අ) සැපයුම්කරුගේ නම, ලිපිනය හා ලියාපදිංචි අංකය.
- (ආ) සැපයුම ලැබූ තැනැත්තාගේ නම සහ ලිපිනය.
- (ඇ) බදු ඉන්වොයිසි පත්‍රය නිකුත් කළ දිනය හා අනුක්‍රමික අංකය.
- (ඈ) සැපයුම කළ දිනය හා භාණ්ඩ හා සේවාවල විස්තර.
- (ඉ) සැපයුමේ ප්‍රමාණය
- (ඊ) සැපයුමේ වටිනාකම, අයකළ බද්ද හා සැපයුම සඳහා වූ ප්‍රතිෂ්ඨාව.
- (උ) එහි හොඳින් පෙනෙන ස්ථානයක "බදු ඉන්වොයිසිය" යන වචන.

1.4.1.2 ආනයන මත බදු ඉන්වොයිසි

භාණ්ඩ ආනයනයේ දී රේගු භාණ්ඩ ප්‍රකාශනය (cusdec) හෝ රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් සත්‍යයනය කරන ලද වෙනත් ලේඛනයක් බදු ඉන්වොයිසිය ලෙස සැලකිය යුතු ය.

1.4.1.3 බදු ඉන්වොයිසි පිටපත් රඳවාගැනීමේ වගකීම

සැපයුම ලබන්නාට ඉන්වොයිසි පත්‍රයේ මුල් පිටපත නිකුත් කළ යුතු අතර එහි දෙවන පිටපත, එය නිකුත් කළ බදු අයකළ හැකි කාලසීමාව අවසන් වීමෙන් අවුරුදු 5 ක් ගතවන තෙක් සැපයුම්කරු විසින් තබාගත යුතු ය.

1.4.1.4 බදු ඉන්වොයිසි පිටපත් නිකුත් කිරීම

එක් සැපයුමක් සඳහා බදු ඉන්වොයිසි පත්‍ර එකකට වඩා නිකුත් කිරීම නීත්‍යානුකූල නොවේ. බදු ඉන්වොයිසියේ මුල් පිටපත හැකි වූ බව සැපයුම්ලාභියා දැනුම් දී සිටී නම්, "පිටපතක් පමණයි" යන්න පැහැදිලිව ලකුණු කළ පිටපතක් ඔහු වෙත නිකුත් කළ හැක.

1.4.1.5 බදු ඉන්වොයිසි නොවන ඉන්වොයිසි (වානිජ ඉන්වොයිසි) නිකුත් කිරීම

ලියාපදිංචි නොවූ තැනැත්තෙකුට, කරනු ලබන සැපයුමක දී එම සැපයුමට අය කළ බද්ද ද ඇතුළත් වූ සම්පූර්ණ ප්‍රතිශ්ඨාව සඳහන් කරමින් ඉන්වොයිසි පත්‍රයක් නිකුත් කළ යුතු ය. එවැනි ඉන්වොයිසි පත්‍රයක්, බදු ඉන්වොයිසි පත්‍රයක් ලෙස නොසැලකිය යුතු අතර "බදු ඉන්වොයිසිය" යන වචන එහි සඳහන් නොකළ යුතුය. [20 (6) (අ) වන්නිය]

Q ප්‍රශ්නය 8

- (i) සැපයුම්කරුවෙකු විසින් බදු ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කල යුත්තේ සැපයුමේ සිට කොපමණ දින ගණනක් ඇතුළත ද?
- (ii) බදු ඉන්වොයිසියක ඇතුළත් විය යුතු කරුණු මොනවාද?

A පිළිතුර

- (i) සැපයුමේ සිට දින 28 ක් ඇතුළත බදු ඉන්වොයිසිය නිකුත් කළ යුතුයි.
- (ii) 1.4.1.1 ඡේදය බලන්න.

1.4.2 යෙදවුම් බද්ද නිමැවුම් බද්දට හිලවී කිරීම (22 වගන්තිය)

1.4.2.1 යෙදවුම් බද්ද

යෙදවුම් බද්ද යන්නෙන් පහත දෑ අදහස් කෙරේ.

- (අ) ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් (පළමු උපලේඛනය අනුව නිදහස් කර ඇති සැපයුමක්ද ඇතුළු සියළු නිර්ධනාත්මක ඇතුළුව) කරගෙන යාමේ දී වෙනත් ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකුගෙන් ලබාගත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ගෙවනු ලබන බද්ද, සහ
- (ආ) ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් යම් බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක් සඳහා ආනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ මත ගෙවන බද්ද අදහස් වේ.

යම් ලියාපදිංචි පුද්ගලයෙකුට එක් එක් කාලසීමාව අවසානයේ දී යෙදවුම් බද්ද සඳහා ඉඩ දෙනු ලබන බදු බැර උපචිත පදනම මත ඔහුගේ නිමැවුම් බද්දෙන් අඩු කිරීමට ඉඩ ලැබේ.

එසේ වුවද, 23 වගන්තිය යටතේ ගෙවීම් පදනම මත ගිණුම් පවත්වාගෙන යන තැනැත්තෙකුට යෙදවුම් මත බද්ද සඳහා බදු බැර හිමිවන්නේ ඔහු විසින් බදු ගෙවා ඇති සැපයුම් වෙනුවෙන් පමණි. (මුදල් පදනම මත) මුදල් පදනම ව්‍යවහාර කිරීමට ආදායම් බදු කොමසාරිස්ගේ අනුමැතිය කලින් ලබාගත යුතු වේ. සාමාන්‍යයෙන් කොන්ත්‍රාත් සහ උපදේශන සේවා සැපයුම් වෙනුවෙන් එවැනි අනුමැතියක් ලබා දේ.

1.4.2.2 මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරකම් මත යෙදවුම් බදු අඩු කිරීම

යම් ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකුට ලැබෙන භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයුමක් හෝ ඔහු විසින් ආනයනය කරන ලද භාණ්ඩ, ඔහු විසින් කරගෙන යන බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමකට සහ වෙනත් කාර්යයකට භාවිතා කරන අවස්ථාවක දී, එම භාණ්ඩ හා සේවා මත වන යෙදවුම් බද්ද, බදුවන හා බදු නොවන සැපයුම්වලට අනුපාතිකව අඩු කිරීමට ඉඩ දෙනු ලැබේ.

1.4.2.3 යෙදවුම් බද්ද අඩුකිරීම සීමාකිරීම [22 (3) සහ (6) වගන්ති]

පහත දැක්වෙන භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම්වලට ආරෝපණය කළ හැකි යෙදවුම් බදු අඩු නොකළ යුතු ය.

- i. සැපයුම, මෝටර් සයිකල්, බයිසිකල්, සේවායෝජකයකු විසින් ඔහුගේ සේවකයන් ප්‍රවාහනය සඳහා සපයා ඇති මෝටර් කෝච් රථ, සංචාරක ගමන් සඳහා භාවිතා කළ මෝටර් වාහන හෝ සංචාරකයන් ප්‍රවාහනය සඳහා හෝ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා භාවිතා කළ මෝටර් වාහන හෝ කුලී මෝටර් රථ හෝ නොවන වෙනත් වාහන (චිනම්, ගමනාගමන වාහන) සම්බන්ධයෙන් නම්, හෝ යම් බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමක වෙළඳ බඩු තොගයේ කොටසක් නොවන මෝටර් වාහන සම්බන්ධයෙන් නම්.
- ii. ලබාගත් භාණ්ඩ හෝ සේවා, බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකමකට සම්බන්ධ නැත්නම්, එනම් සැපයුම බදු නිදහස් සැපයුමක් වන විටක
- iii. ලබාගත් භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම පහත ආකාරයට සනාථ නොවන විටක,
  - (අ) වලංගු බදු ඉන්වොයිසියක් මගින් සනාථ කර නැත්නම්.
  - (ආ) ආනයනයක් සම්බන්ධයේ වූ විටක මෙම පනතේ විධිවිධානයන්ට යටත් රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද රේගු භාණ්ඩ ප්‍රකාශනයක් හෝ වෙනත් සහතික කළ ලේඛනයක් එම බදු කාලසීමාවේ අවසානයේ සිට මාස 24 ක් ඇතුළත ලැබී නොමැති නම්. (2008.12.31 දක්වා මෙම කාලය මාස 12 ක් විය.)
- iv. ඉහත iii (අ)හි සඳහන් යෙදවුම් බද්ද එම ඉන්වොයිසිය ලැබූ බදු අයකළ හැකි කාලසීමාවේ අවසන් දින සිට මාස 12 ක් ගතවීමට පෙර අවසන් වන යම් බදු අයකළ හැකි කාලසීමාවක දී නිමවුම් බද්දෙන් අඩු කරගෙන නොමැති නම්.

1.4.3 වාර්තා සැපයීම (21 වගන්තිය)

සෑම ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින්ම එක් එක් බදු අයකළ හැකි කාලසීමාව ඉකුත්වීමෙන් පසු ච්ලඹෙන මාසයේ අවසන් දින හෝ ඊට පෙර එම කාලසීමාවේ වාර්තාව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. එය පැහැරහරින අවස්ථාවක රුපියල් 50,000 කට නොවැඩි දණ්ඩනයක් ඔහු වෙත පැනවිය හැක.

1.4.4 බදු ගෙවීම (26 වගන්තිය)

2013.01.01 සිට ඉදිරියට

නිෂ්පාදකයින්:

- මාසික වාර්තා සපයන්නන් - බදු අයකල හැකි කාල සීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසු ච්ලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර
- කාර්තු පදනම මත වාර්තා සපයන්නන් - මාසික පදනම මත අදාළ කාර්තුවේදෙවන මාසයේ 20 දින හෝ ඊට පෙර, තෙවන මාසයේ 20 දිනහෝ ඊට පෙර සහ ඉතිරිය කාර්තුව ඉකුත් වීමෙන් පසු ච්ලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර.

නිෂ්පාදකයින් නොවන:

දින 15 පදනම මත ගෙවිය යුතුයි.

- මාසයේ පළමු දින 15 සඳහා බද්ද වීම මාසයේ අවසාන දිනහෝ ඊට පෙර
- මාසයේ ඉතිරි කාලය සඳහා බද්ද ඊට පසුව ච්ඡේදන මාසයේ 15 වන දින හෝ ඊට පෙර.

1.4.5 පැහැර හැරීම මත දණ්ඩන (27 වගන්තිය)

යම් බද්දක් නියමිත දිනයේ දී ගෙවීම පැහැරහැර ඇති විටක පහත පරිදි දණ්ඩන අය කෙරේ.

- (අ) පැහැරහරින ලද බද්දෙන් 10% කට සමාන මුදලක් හා
- (ආ) ගෙවීම පැහැරහරින ලද පළමු මාසයෙන් පසු ච්ඡේදන සෑම මාසයක් හෝ ඉන් කොටසක් සඳහා පැහැර හැර බද්දෙන් 2% කට සමාන මුදලක්.

කෙසේ වුවද මුළු දණ්ඩන මුදල ගෙවීම පැහැර හැර ඇති බදු මුදලින් 100% කට නොවැඩි විය යුතු ය.

1.4.6 ආපසු ගෙවීම් (Refunds) (58 වගන්තිය)

1.4.6.1 අතිරික්ත යෙදවුම් බද්දක් නිසා පැනනැගුණු ආපසු ගෙවීම්

යම් යෙදවුම් බද්දක් නිමැවුම් බද්දට වඩා වැඩි වන අවස්ථාවක වීම බද්ද වහාම ආපසු නොගෙවිය යුතු අතර විය ඉදිරි බදු අයකළ හැකි කාලසීමාවන්හි නිමැවුම් බද්ද සඳහා හිලවී කළ හැකි වේ.

1.4.6.2 ආපසු ගෙවීම් සඳහා විශේෂ අවස්ථා (මාසික ආපසු ගෙවීම්)

ශුන්‍ය අනුප්‍රමාණික සැපයුම් සම්බන්ධ අතිරික්ත යෙදවුම් බද්ද ආපසු ගෙවීම් [22 (5) වගන්තිය]

- ශුන්‍ය අනුප්‍රමාණගත සැපයුම් සඳහා නිමැවුම් බද්ද 0% කට සමාන නිසා යෙදවුම් බද්ද ආපසු ලබාගත හැකි වේ.
- යම් තැනැත්තෙකුගේ ශුන්‍ය අනුප්‍රමාණික සැපයුම් 50% ට වඩා වැඩි නම් හෝ විය 50% කට අඩු වුවද, ඔහුගේ බද්ද විලම්භනය (Differed) කර ඇත්නම්, ඔහු මාසික වාර්තා සැපයිය යුතු අතර, ආපසු ගෙවීම් ඇතොත් ඔහුට ආපසු ගෙවීම ලැබිය හැක.

1.4.6.3 ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ අතිරික්ත යෙදවුම් බදු ආපසු ගෙවීම [22 (7) වගන්තිය]

ලියාපදිංචි තැනැත්තෙකු විසින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි යම් නව ව්‍යාපෘතියක් (දිගුකල් ව්‍යාපෘතීන්) හෝ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කර ඇති බව සහ විය ආරම්භ කිරීමේ දින සිට මාස 30 ක කාලයක් ඇතුළත බදු අයකළ හැකි සැපයුමක් කරන බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන ලෙස සනාථ කර ඇති අවස්ථාවක පහත ආකාරයට යෙදවුම් බදු ආපසු ලබාගත හැක.

- ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාලසීමාව සඳහා නිමැවුම් බද්දක් නොමැති බව නොසලකා යෙදවුම් බද්දට බදු බැර දෙනු ලැබේ. නිමැවුම් බද්ද 0 වන නිසා යෙදවුම් බද්ද මුළුමනින්ම ආපසු ලබාගත හැක.
- විවැනි පුද්ගලයන් මාසිකව වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර, ඔවුන්ට මාසිකව ආපසු ගෙවීම් කරනු ඇත.

මාස නිහක කාලය තුළ බදු අයකළ හැකි සැපයුම් කිරීම ආරම්භ කිරීමට නොහැකි බවට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමට පත්වන්නේ නම්, එම මාස 30 ක කාලය දීර්ඝ කිරීමට කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාට බලය ඇත.

Q **ප්‍රශ්නය 9**

චිකිත්සාකරු අගය මත බදු වාර්තා ඉදිරිපත් කළ යුතු දිනය කුමක් ද?

Q **ප්‍රශ්නය 10**

චිකිත්සාකරු අගය මත බදු ගෙවීමට නියමිත දිනයක් සඳහන් කරන්න.

Q **ප්‍රශ්නය 11**

ඇගයුම් නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටි සීමිත හොට් හොට් (පෞද්ගලික) සමාගමේ 2018 ජුනි 30 දිනෙන් අවසන් කාර්තුව සඳහා වූ පොත් වලින් පහත තොරතුරු උපුටා ගන්නා ලදී. පහත දැක්වෙන සියළු ගණුදෙනු වල අදාළ අවස්ථාවල දී චිකිත්සාකරු අගය මත බදු මුදල් ද ඇතුළත් වේ.

නිමැවුම්

බදු ලියාපදිංචි තැනැත්තන්ට කරන ලද සැපයුම	බද්දට යටත්	1,437,500
බදු ලියාපදිංචි නොවූ තැනැත්තන්ට කරන ලද සැපයුම්	බද්දට යටත්	2,630,625

යෙදවුම්

ලොරි රථයක් ආනයනය කිරීම	3,330,000
සේවක ආහාර මිල දී ගැනීම	224,000
අමු ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම (බදු ඉන්වොයිසි ඇත)	517,500
අමු ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම (බදු ඉන්වොයිසි නැත)	336,000
විදුලිය	168,000
සේවක වැටුප් හා වේතන	560,000

ඔබ විසින්

2018/06/30 දිනෙන් අවසන් කාර්තුව සඳහා ගෙවිය යුතු චිකිත්සාකරු අගය මත බදු මුදල ගණනය කල යුතුයි.

A **පිළිතුර 9**

බදු අයකළ හැකි කාලපරිච්ඡේදය අවසාන වී ඊට පසුව එළඹෙන මාසයේ අවසාන දිනට පෙර චිකිත්සාකරු අගය මත බදු වාර්තාව ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ.

A පිළිතුර 10

(i) හිඡ්පාදකයින්:

- මාසික වාර්තා සපයන්නන් - බදු අයකල හැකි කාල සීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසුව ච්ලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර
- කාර්තු පදනම මත වාර්තා සපයන්නන් - මාසික පදනම මත අදාළ කාර්තුවේ දෙවන මාසයේ 20 දින හෝ ඊට පෙර, තෙවන මාසයේ 20 දිනහෝ ඊට පෙර සහ ඉතිරිය කාර්තුව ඉකුත් වීමෙන් පසුව ච්ලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර.

(ii) හිඡ්පාදකයින් නොවන:

දින 15 පදනම මත ගෙවිය යුතුයි.

- මාසයේ පළමු දින 15 සඳහාබද්ද වීම මාසයේ අවසාන දිනහෝ ඊට පෙර
- මාසයේ ඉතිරි කාලය සඳහා බද්ද ඊට පසුව ච්ලඹෙන මාසයේ 15 වන දින හෝ ඊට පෙර.

A පිළිතුර 11

සීමිත හොට් හොට් (පෞද්ගලික) සමාගම 2018/06/30 දිනෙන් අවසන් කාර්තුව සඳහා චිකතු කල අගය මත බද්ද ගණනය කිරීම.

නිමවුම් බද්ද

සාමාන්‍ය අනුප්‍රමාණය මත සැපයුම

$$(1,437,500 + 2,630,625) \times \frac{15}{115} = 530,625$$

(-) යෙදවුම් බද්ද

සාමාන්‍ය අනුප්‍රමාණය මත ගෙවූ:

ලොරි රථය - හිදුනස්

සේවක ආහාර - ඉඩ නොදේ

අමුද්‍රව්‍ය මත (බදු ඉන්වොයිසි ඇත) 517,500 x $\frac{15}{115}$ 67,500

අමුද්‍රව්‍ය මත (බදු ඉන්වොයිසි නැතිනම් ඉඩ නොදේ) 115

ච්දලිය (බදු ඇතුලත් නොවේ) - (67,500)

ගෙවිය යුතු ඉතිරි බදු මුදල (2018/07/20 දිනට හෝ ඊට පෙර) 463,125

සටහන: අප්‍රේල් සහ මැයි මාස සඳහා ගෙවීම් කර ඇතොත් ච්ලෙසින් ගෙවූ මුදල් උක්ත 463,125න් අඩු කර ඉතිරිය පමණක් 2018/07/20 දින හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතුවේ.

Q ප්‍රශ්නය 12

ඉහත ප්‍රශ්න අංක 11 නැවත සැලකිල්ලට ගන්න. එම උදාහරණයේ සඳහන් සැපයුමට අමතරව රු. 680,000 ක අපනයන සැපයුමක් හා රු. 1,699,500 ක හිඳහස් සැපයුමක් පවතී නම් ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද ගණනය කරන්න.

A පිළිතුර 12

	අගය	බද්ද
සාමාන්‍ය අනුමාණය මත වූ	4,068,125	530,625
අපනයන	680,000	-
උප එකතුව	4,748,125	530,625
හිඳහස් සැපයුම්	1,699,500	-
මුළු එකතුව	6,447,625	530,625
(-) බදු යටත් සැපයුම්වලට අදාළ යෙදවුම් බද්ද	$\frac{4,748,125}{6,447,625} \times 67,500$	(49,708)
ගෙවිය යුතු ඉතිරි බදු මුදල		480,917

1.5 සරල කළ එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමය (Simplified VAT System (SVAT) [2(2) (ඉ) වගන්තිය]

එකතු කළ අගය මත වූ බදු ක්‍රමයේ බදු එකතු කර ආපසු ගෙවීමේ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය අවම කරමින් එම බදු ක්‍රමය වඩාත් සරල කිරීමේ අරමුණින් 2011.04.01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සරල කරන ලද එකතු කළ අගය මත බදු ක්‍රමය (Simplified VAT System) 2011 අංක 9 දරණ සංශෝධන පනතින් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ක්‍රමයට අනුව ආපසු ගෙවීම් හිමි පුද්ගලයන්ට ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැණුම්කරුවන් (RIP) ලෙස ලියාපදිංචි විය හැකි අතර ඔවුන් යෙදවුම් බද්ද මුදලින් ගෙවිය යුතු නොවේ. ඒ වෙනුවට සරළ කරන ලද බදු බැර වචුවරයක් අදාළ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන්ට හිකුත් කිරීම තුළින් අදාළ යෙදවුම් බද්ද විලම්භනය කල හැකිය.

SVAT ක්‍රමය සඳහා ලියාපදිංචිවීමට සුදුසුකම් ලබන තැනැත්තන් වනම්, ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැණුම්කරුවන් (RIP) සහ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් (RIS) පිළිබඳව පහත විස්තර කෙරේ.

1.5.1 ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැණුම්කරුවන් (Registered Identified Purchasers - RIP)

මේ ගණයට පහත තැනැත්තන් අයත් වේ.

- i) භාණ්ඩ හෝ සේවා අපනයනකරුවන් (ශුන්‍ය අනුපාත සැපයුම්කරුවන්)
- ii) එකතුකළ අගය මත බදු පනතේ පළමු උපලේඛණයේ දෙවන කොටසේ (f) (i) ඡේදයේ සඳහන් ක්‍රමෝපාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක (Strategic Development Project) යෙදී සිටින ලියාපදිංචි තැනැත්තන්.
- iii) පනතේ පළමු උපලේඛනයේ ෂෂ කොටසේ (ඊ) වගන්තියේ සඳහන් විශේෂිත ව්‍යාපෘතියක යෙදී සිටින තැනැත්තන්.

- iv) නිෂ්පාදනය කර අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩයක තත්ත්වය, ස්වභාවය හෝ අගයවැඩිදියුණු කිරීම පිණිස යම් සේවාවන් සපයන තැනැත්තන්.
- v) පනතේ 22(7) වගන්ති යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති තැනැත්තන් (මෙම ග්‍රන්ථයේ 1.2.5.1 ඡේදය බලන්න)
- vi) යම් සැපයුම්කරුවකුගේ මුළු සැපයුම් වල වටිනාකමින් 50% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙම සැපයුම් වලින් ආවරණය වන බවට දේ.ආ.කො. සෑහීමකට පත්වන තාක්දුරට යම් ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවෙකු උකත් (i), (ii), (iii), (iv) හෝ (v) යටතේ දැක්වූ ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවෙකුට භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයීම් කරන තැනැත්තෙකු වෙත සැපයුම් කිරීම.

1.5.2 ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් (Registered Identified Suppliers - RIS)

SVAT ක්‍රමය සඳහා ලියාපදිංචිවූ තැනැත්තන් වෙත භාණ්ඩ සහ සේවා සැපයුම් කරන තැනැත්තන් ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් (RIS) ලෙස හැඳින්වේ.

කෙසේ වෙතත් වෛකල්පිත ලියාපදිංචි වීම (Optional VAT) ලබාගත් අයට හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් ලෙස ලියාපදිංචි වීමට නොහැක.

මෙම SVAT ක්‍රමය යටතේ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරුවන්ට (RIP) තම බදු අයකළ හැකි ක්‍රියාකාරකම කරගෙන යාමේදී අදාළ එකතු කළ අගය මත බදු මුදල ගෙවීමකින් තොරව, අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගැනීමටත් එලෙස සැපයුම් කරන ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන්ට (RIS) එකතු කළ අගය මත වූ බදු මුදල් අය නොකර අදාළ සැපයුම කිරීමටත් හැකිවේ.

1.5.3 මෙම සරල කරන ලද බදු ක්‍රමය (SVAT) ක්‍රියාත්මක වන්නේ කෙසේද?

- සියළුම ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරුවන්ට (RIP's) අනුක්‍රමයට අංක කරන ලද සරල කරන ලද බදු බැර වවුචර (SVSV) (Simplified VAT Credit Vouchers) දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබාදෙනු ඇත.
- ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරුවන් ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන්ගෙන් භාණ්ඩ හා සේවාවන් මිලදී ගන්නා විට, එම සැපයුම්කරුවන් අත්හිටවූ එකතු කළ අගය මත බදු ඉන්වොයිසියක් (Suspended Invoice) නිකුත් කළ යුතුය. මෙම ඉන්වොයිසිය "බදු ඉන්වොයිසියක්" (Tax Invoice) සේ සලකනු නොලැබේ.
- විලෙසින්ම මිලදී ගැනීමක් සිදුකළ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරු එම මිලදී ගැනීම සිදුකළ මාසයෙන් ඉක්බිති වූ මාසයේ 14 හෝ ඉන් පෙර එහි සැපයුම්කරුට (RIS) විලම්භනය කරන ලද එකතු අගය බැර වවුචරයක් (SVCV) (Supended VAT Credit - Voucher) නිකුත් කළ යුතු අතර එහි පිටපතක් තමා වෙත රඳවා ගෙන ඒවා අළුත් බැර වවුචර ලබා ගන්නා විට දේ.ආ. දෙපාර්තමේන්තුවට තමාගේ බදු නිශ්කාශන (Tax Clearance) සහතිකයක් සමඟ තමා වෙත රඳවා එම (SVCV) පත්‍රය බදු වාර්තාව ලිපිගොනුගත කරන දිනය තෙක් පමණක් වලංගු වේ. එම (SVCV) පත්‍රය සඳහා වූ බැර ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරු විසින් තම බදු වාර්තාවේහිදී ලබා නොගත හොත් එම වවුචරයට අදාළ සැපයුම සාමාන්‍ය බදුවන සැපයුමක් ලෙසින් සැලකේ.
- මෙම බදු ක්‍රමය යටතේ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරු (RIP) බදු මුදල භෞතිකව නොගෙවන අතර එම අදාළ බැර වවුචරය මගින් අදාළ බැර නිමිකම ලබාදේ. එමනිසා බදු ආපසු ගෙවීමක් අදාළ නොවේ.
- තවද ගැනුම්කරු විසින් එම භාණ්ඩ සේවාවන් අදාළ බදු වන කාර්යයට හැර වෙනත් දේකට යොදවා ගනු ලැබුවහොත් එය බදු වන සැපයුමක් ලෙසින් සැලකිය යුතු වේ.
- එකතු කළ අගය මත වූ බදු වලින් නිදහස් කර ඇති කිසිම සැපයුමක් මෙම විලම්භනය කරන ලද බදු ක්‍රමය යටතේ සැපයීම කළ නොහැක.

1.5.4 මෙම ක්‍රමය යටතේ වාර්තා ලිපිගොනු කිරීම

- සියළු ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැණුම්කරුවන් (RIP) මාසික බදු වාර්තා සැපයීම සිදු කළ යුතුය.
- තම මුළු සැපයුම් වලින් 50% කට වැඩියෙන් මෙලෙස බදු විලම්භනය කළ සැපයුම් ඇති සැපයුම්කරුවන්ද මාසික බදු වාර්තා සැපයීම කළ යුතුය.
- එම බදු වාර්තාවට අමතර සියළු ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් (RIS) සහ ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැණුම්කරුවන් (RIP) දේ.අ. කොමසාරිස් හඳුන්වාදුන් අදාළ වාර්තා සහ ලියකියවිලි අදාළ පරිදි සකස් කිරීම, හිකුත් කිරීම සහ ලිපිගොනු ගත කිරීම සිදු කළ යුතුවේ.

Q ප්‍රශ්නය 13

බදු විලම්භනය කිරීමේ ක්‍රමය (SVAT) ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.

A පිළිතුර 13

පිළිතුර සඳහා 1.6.3 ඡේදය හැවත බලන්න.

1.6 (B) මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත වූ බද්ද (පනතේ 25 අ - 25 ඒ වගන්තිය)

1.6.1 බදු බැඳියාව

එකතු කළ අගය මත බදු පනතට 2003 අංක 7 දරණ සංශෝධන පනත මගින් III (අ) පරිච්ඡේදය ඇතුළත් කිරීමෙන් 2003 ජනවාරි 01 වන දින සිට මූල්‍ය සේවා සැපයුම ද මෙම බද්දට යටත් කරන ලදී. (25 (අ) වගන්තිය)

1.6.1.1 බද්දට යටත්වන තැනැත්තන්

පනතේ නියමයන් සපුරන තැනැත්තන් එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීමට බැඳේ.

(i) මූලික අදියරේ දී මෙය අදාළ වූයේ "නිශ්චිත ආයතන" සඳහා පමණි. මෙහිදී "නිශ්චිත ආයතන" යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ,

(අ) 1988 අංක 30 දරණ බැංකු පනත යටතට ගැනෙන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවක්

(ආ) 1988 අංක 78 දරණ මූල්‍ය සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ මූල්‍ය සමාගමක්

(ඇ) 1988 අංක 30 දරණ බැංකු පනත යටතට ගැනෙන බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක්

කෙසේ වුවත් 2003 ජූලි 01 වන දිනෙන් පසු මෙය සෑම තැනැත්තෙකු සඳහාම අදාළ වේ. ඒ අනුව 2003 ජූලි 01 දිනෙන් පසු මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන ඕනෑම තැනැත්තෙකු මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් වේ.

2008.01.01 දින සිට වලංගුවන පරිදි සමුපකාර සමිති ද, 2003.07.01 දින සිට වලංගුවන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ද 2009.01.01 සිට ලේඛි ලෝහර්ණය අරමුදල ද මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ ව්‍යාපාරයන්ගෙන් ඉවත් කරන ලදී. [පනතේ 57 (අ) (i), (iii) සහ (iv) වගන්ති]

තවද ඒකක භාරයක් හෝ අනෙක් අරමුදලක් විසින් මූල්‍ය සේවා සැපයීම බද්දට යටත් මූල්‍ය සේවාවන්ගෙන් ඉවත් කර තිබේ.

- (ii) "මූල්‍ය සේවා" සපයන තැනැත්තන් සඳහා මෙම පරිච්ඡේදය අදාළ වන අතර මූල්‍ය සේවා යන්න මෙම පරිච්ඡේදයේ නිර්වචනය කර තිබේ. පහත 1.6.1.2 ඡේදයේ විසේ නිර්වචනය කර ඇති මූල්‍ය සේවාවන් දක්වා ඇත. [පහතේ 25 ඊ අනුව]
- (iii) මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ ඉහත (ii) හි සඳහන් මූල්‍ය සේවා සපයන සෑම පුද්ගලයකුම බද්දට යටත් වේ.
- (iv) බද්දට යටත්වීම පිණිස මූල්‍ය සේවා සැපයුමේ වටිනාකම කාර්තුවකට රුපියල් 3,000,000 ක් හෝ වර්ෂයකට රු. 12,000,000ක් ඉක්මවිය යුතුය.

1.6.1.2 බද්දට යටත් මූල්‍ය සේවාවන්

මූල්‍ය සේවා යන්නට පහත සැපයුම ඇතුළත් වේ. [25 ඊ වගන්තිය ප්‍රකාරව]

- (අ) යම් ජංගම, තැන්පතු හෝ ඉතිරිකිරීමේ ගිණුමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (ආ) ව්‍යවහාර මුදල් හුවමාරු කිරීම.
- (ඇ) යම් නෝට්ටුවක්, ගෙවීම් නියෝගයක්, චෙක්පතක් හෝ ණයවර ලිපියක් නිකුත් කිරීම, ඒ සඳහා ගෙවීම, එකතු කිරීම හෝ ඒවායේ අයිතිය පැවරීම.
- (ඈ) යම් වාණිජ බැංකුවක් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමක දී යම් තැනැත්තෙකුට එහි අක්‍රීය ණය පැවරීම හැර යම් තැනැත්තෙකු විසින් ණය වී ඇති මුදල ගෙවීමට ඇති යම් අයිතිවාසිකමක් හෝ යම් හිමිකමක් ඇත්තා වූ යම් ණය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම, වෙන්කිරීම, අයිතිය පැවරීම, අණ කිරීම, ප්‍රතිග්‍රහනය හෝ පිටසන් කිරීම.
- (ඉ) යම් සම කොටස් සුරැකුම්පතක් හෝ සහභාගී සුරැකුම්පතක් නිකුත් කිරීම, වෙන්කිරීම හෝ අයිතිය පැවරීම.
- (ඊ) යම් සම කොටස් සුරැකුම්පතක්, ණය සුරැකුම්පතක් හෝ සහභාගී සුරැකුම්පතක් නිකුත් කිරීම, ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම හෝ උප ප්‍රාරක්ෂණය කිරීම හෝ ඊට දායක වීම.
- (උ) යම් ණය මුදලක්, අත්තිකාරමක් හෝ බැරපතක් සැපයීම.
- (ඌ) භාණ්ඩ සැපයුම් ලාභියාට දැනුම් දුන්නා වූද, වෙනම වැය බරක් කරනු ලැබුවා වූද, පහසුකමක් වන කුලී සින්නක්කර කොන්දේසි සහිත විකිණීමක දී හෝ ණය විකුණුම් ගිවිසුමක දී,
  - i. ණය මූල්‍යකරණ පහසුකම් සැපයීම
  - ii. සපයන ලද භාණ්ඩ, ඒ ගිවිසුමේ දිනය වන විට මාස 12 කට නොඅඩු කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ පාවිච්චි කර තිබෙන විට යම් කුලී සින්නක්කර ගිවිසුමක් හෝ කොන්දේසි සහිත විකිණීමේ ගිවිසුමක් යටතේ එම භාණ්ඩ සැපයීම.

ජීවිත රක්ෂණ, අග්‍රහාර රක්ෂණ සහ ඵලදා සහ සත්ව (Livestock) රක්ෂණ.

කෙසේ වෙතත්, 2012 අංක 7 දරණ සංශෝධිත පනත අනුව, 2012.01.01 සිට ඒකක භාරයක් හෝ අනෙක් අරමුදලක් විසින් මූල්‍ය සේවා සැපයීම මෙම වගන්තියේ කාර්යයන් සඳහා මූල්‍ය සේවාවන් වශයෙන් නොසැලකිය යුතුය.

1.6.2 මූල්‍ය ආයතන විසින් එකතු කල අගය මත බදු වාර්තා ගොනු කිරීම.

සෑම ලියාපදිංචි නිශ්චිත ආයතනයක් හෝ වෙනත් තැනැත්තෙක් විසින් බදු අයකල හැකි කාල සීමාව අවසානයේ ඊට පසුව චලඹෙන මාසයේ අවසාන දිනට පෙර වාර්තාවක් සැපයීම කල යුතුවේ.

2017.01.01 දින සිට මාස 12 ක කාල සීමාවක් බදු අයකල හැකි කාලසීමාව වේ.

Q ප්‍රශ්නය 14

- (i) මූල්‍ය සේවා මත එකතු කල අගය මත බදු ගෙවිය යුතු වන්නේ කවුරුන් විසින්ද?
- (ii) මූල්‍ය සේවා මත එකතු කල අගය මත බදු සඳහා ලියාපදිංචි වීමේ අවම සැපයුම් සීමාව කුමක් ද?
- (iii) බද්දට යටත් මූල්‍ය සේවාවන් ලැයිස්තුගත කරන්න.
- (iv) මූල්‍ය සේවා මත එකතු කල අගය මත බදු සඳහා අදාල බදු කාලසීමාව, බදු ගෙවිය යුතු දිනයන් සහ බදු වාර්තා සැපයීම කළ යුතු දිනයන් සඳහන් කරන්න.
- (v) වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක මූල්‍ය සේවා මත එකතුකල අගය මත බදු අනුපාතය සඳහන් කරන්න.

A පිළිතුර 14

- (i) 2013 ජනවාරි 01 දින සිට මූල්‍ය සේවා සපයනු ලබන ව්‍යාපාර මූල්‍ය සේවා මත එකතු කල අගය මත බද්දට යටත් වේ.
- (ii) බද්දට යටත් වීම පිණිස මූල්‍ය සේවා සැපයුමේ වටිනාකම කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3 ක් හෝ වර්ෂයකට රුපියල් මිලියන 12 ක් ඉක්ම විය යුතුය.
- (iii) මූල්‍ය සේවා යන්නට ඇතුලත් සැපයුම්:
  - 1.6.1.2 ඡේදය බලන්න.
- (iv) බදු කාලසීමාව - 2017.01.01 සිට මාස 12
  - බදු ගෙවිය යුතු දිනයන් -
    - ඊළඟ මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර .
    - බදු වාර්තා සැපයීම - සෑම ලියාපදිංචි නිශ්චිත ආයතනයක් හෝ වෙනත් තැනැත්තෙක් විසින් බදු කාලසීමාව අවසාන වී ඊට පසුව එළඹෙන මාසයේ අවසාන දිනට පෙර සැපයිය යුතුවේ.
- (v) වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක මූල්‍ය සේවා මත එකතු කල අගය මත බදු අනුපාතය 15% කි.

1.7 සංචාරකයින් සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු ආපසු ලබාදීමේ ක්‍රමවේදය (Tourist VAT Refund Scheme (TVRS))

එකතු කළ අගය මත සංචාරක බදු ආපසු ලබාදීමේ ක්‍රමවේදය 2018 සැප්තැම්බර් 11වන දින සිට ශ්‍රී ලංකාවට හඳුන්වාදෙන ලදී.

සංචාරකයෙකු විසින්, "Tax Free" සන්නාමය ප්‍රදර්ශනය කරනු ලබන බලයලත් සිල්ලර වෙළඳසැල්වලින් එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවා මිලදී ගත් භාණ්ඩවල වටිනාකම (එකතු කළ අගය මත බදු රහිතව) රුපියල් 50,000ට වැඩි වන විට ඔහුට ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටව යන විට එකතු කළ අගය මත බද්ද ආපසු ලබාගැනීමට ඉල්ලුම් කළ හැක.

1.7.1 TVRS යටතේ ආපසු ගෙවීම් ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබන සංචාරකයා කවුරුන් ද යන්න

- 1 ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු හෝ පදිංචිකරුවකු නොවිය යුතුය.

- 2 ආගමන හා විගමන පාලක වරයා විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ සංචාරක වීසා මත දින 90කට වඩා අඩු කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ නැවතී සිටිය යුතුය.
- 3 ශ්‍රී ලංකාවට පළමු වරට පැමිණෙන විට වයස අවුරුදු 18ට නොඅඩු විය යුතුය.

1.7.2 එකතු කළ අගය මත සංචාරක බදු ආපසු ලබාදීමේ ක්‍රමවේදයෙහි කොන්දේසි

- 1 සංචාරකයෙකු විසින් අවම වශයෙන් රුපියල් 50,000ක් (එකතු කළ අගය මත බදු රහිතව) වටිනා එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් භාණ්ඩ අනුමත කළ සිල්ලර වෙළෙන්දෙකුගෙන් මිලදී ගෙන නිබ්බිය යුතුය.
    - අ එක් බලයලත් සිල්ලර වෙළඳසැලකින් එක් දිනකට උපරිම වාණිජ ඉන්වොයිසි තුනකට (03) නොවැඩි විය යුතු සහ
    - ආ එම වාණිජ ඉන්වොයිසි සහ ගමන් බලපත්‍රය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් එම බලයලත් සිල්ලර වෙළඳසැලින්ම VAT ආපසු ලබාදීමේ ඉන්වොයිසි (TVRI) ලබා ගත යුතුය.
  - 2 සංචාරකයා විසින් TVRS අයදුම්පත්‍රයක් මගින් ආපසු ගෙවීම ඉල්ලා සිටිය යුතුය.
  - 3 භාණ්ඩ ගමන් මල්ලක හෝ අත් බැගයක ශ්‍රී ලංකාවෙන් ගෙන යා යුතුය.
- ඉහත ඉන්වොයිසිවල දැක්වෙන ලද භාණ්ඩ රේගුවේ දී භෞතික පරීක්ෂාව සඳහා පැවතිය යුතුය.

1.7.3 සංචාරක බදු ආපසු ලබාදීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන භාණ්ඩ

පහත සඳහන් භාණ්ඩ හැර සංචාරකයෙකු විසින් සම්මත අනුපාතය යටතේ එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවා මිලදී ගත් භාණ්ඩ සහ ඔහු ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටව යන අවස්ථාවේදී ශ්‍රී ලංකාවෙන් ඉවත් කර ගන්නා විවැනි භාණ්ඩ බදු ආපසු ලබාදීම සඳහා සුදුසුකම් ලබයි.

- 1. ආරක්ෂක හේතු මත ගුවන් යානාවල ගෙන යාම තහනම් භාණ්ඩ
- 2. ශ්‍රී ලංකා රේගු ආඥා පනත යටතේ තහනම් හා සීමා කරන ලද භාණ්ඩ
- 3. එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් නිදහස් භාණ්ඩ
- 4. සම්පූර්ණයෙන් හෝ අඩවශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ දී පරිභෝජනය කළ ඕනෑම භාණ්ඩයක් (උදා: ආහාර, පාන)
- 5. පරිභෝජනය කළ සේවා (උදා: හෝටල් ගාස්තු)
- 6. අන්තර්ජාලයෙන් මිලදී ගෙන ශ්‍රී ලංකාවෙන් ගෙන යන භාණ්ඩ
- 7. අයදුම්පත්‍රය සමඟ TVRS කවුන්ටරය වෙත පරීක්ෂාව සඳහා ඉදිරිපත් නොකරන භාණ්ඩ

1.7.4 සංචාරක බදු ආපසු ලබාදීම සිදුකරන්නේ කොතනද?

කටුනායක බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලේ TVRS කවුන්ටර පිහිටුවා ඇත.

1.7.5 සංචාරක බදු ආපසු ගෙවීම ඉල්ලා සිටින්නේ කෙසේද?

රටින් පිටවන අවස්ථාවේ දී සංචාරකයාට TVRS කවුන්ටරයෙන් ආපසු ගෙවීම ඉල්ලා සිටිය හැකිය.

01 පියවර

සුදුසුකම් ලබන භාණ්ඩ සමඟ පහත ලියවිලි TVRS රේගු සහනාපන කවුන්ටරය වෙත යා යුතුය.

- සම්පූර්ණ කළ අයදුම්පත්‍රය
- VAT ආපසු ලබාදීමේ ඉන්වොයිසි (TVRI) මුල් පිටපත්
- වලංගු ගමන් බලපත්‍රය

02 පියවර

රේගු පරීක්ෂාවෙන් පසු, ඉහත ලියවිලි දේශීය ආදායම් TVRS කවුන්ටරය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

03 පියවර

ගෙවීම් වවුචරය පිටවීම් පර්යන්තයේ ඇති ලංකා බැංකු ශාඛාවට ඉදිරිපත් කරන්න.

සංචාරක බදු මුදලින් ආපසු ලබාදෙයි.

Q ප්‍රශ්නය 15

- 1 සංචාරකයින් සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු ආපසු ලබාදීම සඳහා සුදුසුකම් ලබන්නේ කවුද?
- 2 සංචාරකයින් සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු ආපසු ලබාදීමේ ක්‍රමවේදයෙහි කොන්දේසි මොනවාද?
- 3 සංචාරක බදු ආපසු ලබාදීම සඳහා සුදුසුකම් නොලබන භාණ්ඩ මොනවාද?

A පිළිතුර 15

- 1 ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු හෝ පදිංචිකරුවකු නොවන ආගමන හා විගමන පාලක වරයා විසින් හිකුත් කරනු ලැබූ සංචාරක විසා මත දින 90කට වඩා අඩු කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ නැවතී සිටී ශ්‍රී ලංකාවට පළමු වරට පැමිණෙන විට වයස අවුරුදු 18ට නොඅඩු පුද්ගලයෙක්
2.
  1. සංචාරකයෙකු විසින් අවම වශයෙන් රුපියල් 50,000ක් (එකතු කළ අගය මත බදු රහිතව) වටිනා එකතු කළ අගය මත බද්දට යටත් භාණ්ඩ මිලදී ගෙන තිබිය යුතුය.
    - a) එක් බලයලත් සිල්ලර වෙළඳසැලකින් එක් දිනකට උපරිම වාහිප ඉන්වොයිසි තුනකට (03) නොවැඩි විය යුතුය.
    - b) එම වාහිප ඉන්වොයිසි සහ ගමන් බලපත්‍රය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් එම බලයලත් සිල්ලර වෙළඳසැලින්ම VAT ආපසු ලබාදීමේ ඉන්වොයිසි (TVRI) ලබා ගත යුතුය.
  2. සංචාරකයා විසින් TVRS අයදුම්පත්‍රයක් මගින් ආපසු ගෙවීම ඉල්ලා සිටිය යුතුය.
  3. භාණ්ඩ ගමන් මල්ලක හෝ අත් බැඟයක ශ්‍රී ලංකාවෙන් ගෙන යා යුතුය.

ඉහත ඉන්වොයිසිවල දක්වන ලද භාණ්ඩ රේගුවේ දී භෞතික පරීක්ෂාව සඳහා පැවතිය යුතුය.
3. 1.7.3 ඡේදය බලන්න.

2. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද

2.1 හඳුන්වාදීම

2009 අංක 09 දරණ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනතින් (Nation Building Tax Act No. 09 of 2009) මෙම බද්ද 2009 පෙබරවාරි 01 දින සිට හඳුන්වා දෙන ලදී.

2.1.1 බද්ද පැහැදීම [3 වගන්තිය]

2.1.1.1 ගණනය කිරීම

"ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු" පනතේ 3 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාරව, මෙම පනත අදාළ වන සෑම තැනැත්තකුගේ නම පහත දැක්වෙන බද්දට යටත් පිරිවැටුමින් අදාළ බදු අනුප්‍රමාණය අය කරනු ඇත.

- (අ) කුමන හෝ භාණ්ඩයක් ආනයනය කිරීම (මගියෙකුගේ පෞද්ගලික මගීතාණ්ඩ හැර) [2 (1) (අ) වගන්තිය]
- (ආ) පනතේ උපලේඛනයෙන් බැහැර කරන ලද ද්‍රව්‍ය හැර අන් ද්‍රව්‍යයන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපාර [2 (1) (ආ) වගන්තිය]
- (ඇ) පනතේ උපලේඛනයෙන් බැහැර කරන ලද සේවා හැර අන් කුමන හෝ සේවාවක් සැපයීමේ ව්‍යාපාර [2 (1) (ඇ) වගන්තිය]
- (ඈ) 2011.01.01 සිට ක්‍රියාත්මක වන ඉහත (ආ) ඡේදයේ විධිවිධාන අදාළවන නිෂ්පාදකයකු විසින් වම ද්‍රව්‍ය නිපදවා විකිණීමක් නොවන තොරතුරු හා සිල්ලර වෙළෙඳාම.

ආනයනකරුවෙක් සම්බන්ධයෙන් ආනයනයන් නිශ්කාශනය කරන අවස්ථාවේදී ද අනෙකුත් බදු සම්බන්ධයෙන් කාර්තූමය පදනමක් මතද බදු අයකෙරේ.

සමාගමක් නොවන්නෙකු විසින් ගොඩනැගිලි කුලියට දීම වැනි සමහර ව්‍යාපාර/ආදායම් මෙම බද්දට යටත් කර නොමැත. තවද කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිත සලකා බලන විට, නිෂ්පාදනය (Manufacture) සහ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිත (Produce) අතර වෙනස මෙම පනත මගින් හඳුනා නොගත් බවක් පෙනී නැත කෙරේ.

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අනුපාත

- i) බද්දට යටත් පිරිවැටුම මත (ඕනෑම භාණ්ඩයක තොරතුරු හෝ සිල්ලර වෙළෙඳාම හැර) 2%
- ii) බෙදාහැරීමේ ව්‍යාපාරයක පිරිවැටුමෙන් 3/4 ක් හා අනෙකුත් තොරතුරු හෝ සිල්ලර වෙළෙඳාමක පිරිවැටුමෙන් 1/2ක් මත බද්ද අදාළ නොවේ. ඒ අනුව තොරතුරු හා සිල්ලර වෙළෙඳාමේ බද්දට යටත් පිරිවැටුම
  - බෙදාහරින්නන් - පිරිවැටුමෙන් 1/4 (25%ක්)
  - අනෙකුත් වෙළෙඳුන් - පිරිවැටුමෙන් 1/2 (50%ක්)

ව්‍යාකර්මික භාණ්ඩ හා සේවා

පනතේ උපලේඛනයේ සඳහන් කර ඇති ආකාරයට බද්දට යටත් පිරිවැටුමට ඇතුළත් නොවන භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- (i) නිෂ්පාදකයා විසින් යම් භාණ්ඩයක් අපනයනය කිරීම.
- (ii) පොහොර

- (iii) විල් පී ගෘස්
- (iv) ඔෆෆිස් උව්‍ය
- (v) වෛද්‍ය සේවා
- (vi) ජලය සැපයීම
- (vii) භාණ්ඩ හෝ මගී ප්‍රවාහනය
- (viii) සිනමාශාලාවක චිත්‍රපට ප්‍රදර්ශනය කිරීම
- (ix) දේශීය සංවර්ධනය කරන ලද පරිගණක මෘදුකාංග සැපයීම
- (x) පිවිත් රක්ෂණ ව්‍යාපාර
- (xi) උපකොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු විසින් ඉදිකිරීම් සේවා සැපයීම

2.1.1.2 බද්දට යටත් පිරිවැටුමෙන් බැහැර කළ දෑ [3 (3) වගන්තිය]

පහත දැක්වෙන දෑ බද්දට යටත් පිරිවැටුමට ඇතුළත් නොකළ යුතු ය.

- (i) විම කාර්තුව තුළ සිදු වූ **බොල් ණය**
- (ii) විම කාර්තුව තුළ ගෙවූ **එකතු කළ අගය මත වූ බදු**
- (iii) ආනයන මත හැර විම කාර්තුව තුළ ගෙවූ **හිඡ්පාදන බදු**
- (iv) මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරන ලද ජාත්‍යන්තර ඉසව් සම්බන්ධයෙන් වූ **අපනයන සංවර්ධන ප්‍රදානයන්** (2011.01.01 සිට)
- (v) මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කළ **ජාත්‍යන්තර ඉසව් සම්බන්ධ** භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ **පිරිවැටුම** (2010.05.12 සිට)

කෙසේ වෙතත් කපාහැර තිබූ බොල් ණයක් යම් කාර්තුවක් තුළ දී නැවත අයකරගනු ලැබුවහොත් එලෙසින් අය කරගත් කාර්තුවේ බද්දට යටත් පිරිවැටුමට එම මුදල ඇතුළත් කළ යුතු ය.

2.1.1.3 බද්දට යටත් පිරිවැටුමේ අවම සීමාව [3 (4) වගන්තිය]

හිඡ්පාදන හා සේවා සැපයුම් ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් වූ බද්දට යටත් පිරිවැටුම පහත අවම සීමාවලට යටත් වේ.

2016.11.01 සිට ඉදිරියට

- (i) හිදුහස් කරන ලද සේවාවන් හැර, කාර්තුවට අදාළ බද්දට යටත් පිරිවැටුම රු. මිලියන 03ක් ඉක්මවේ නම්
- (ii) බද්දට යටත් පිරිවැටුම කාර්තුවකට රු. මිලියන 25 ක් නොඉක්මවන දේශීයව සකසා ගත් කෘෂිභෝග වෙළඳපොළට සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ යම් ක්‍රියාවක්
ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදුවලට යටත් නොවේ.

2.2 ලියාපදිංචිය

ආනයනකරුවකු නොවන සෑම තැනැත්තකු විසින් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද ගෙවීමට බැඳීමක් පවතිනම්, අදාළ කාර්තුවේ අවසන් මාසයේ පළමු දින 15 ඇතුළත බදු ගෙවීමේ හැකියාව පිළිබඳව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජෙනරාල් වෙත ලිඛිතව දැනුම් දිය යුතුය. එම දැනුම් දීමට සියළු වැදගත් තොරතුරු ඇතුළත් කළ යුතුය. (නම, ලිපිනය, TIN අංකය හෝ ආදායම් බදු ලිපිගොනු අංකය වැනි)

2.3 ගණනය කිරීමේ පදනම

2.3.1 ගණනය කිරීමේ ක්‍රමය

බද්දට යටත් පිරිවැටුම පහත දී ඇති සූත්‍රයට එකවර යෙදීමෙන් බදු වගකීම ගණනය කළ හැක.

බද්ද යටත් පිරිවැටුම X අදාළ බදු අනුපාතය

බදු වගකීම ගණනය කරනු ලැබූ පසු ගෙවිය යුතු බදු ගණනය සඳහා ඉඩදෙනු ලබන යෙදවුම් බදු බැර අඩු කළ යුතුය.

2.3.2 අදාළ NBT බදු අනුපාත

පහතේ දෙවන උපලේඛනයට අනුව අදාළ බදු අනුපාතය 2%

2.3.3 යෙදවුම් බදු බැර (6 වගන්තිය)

නිෂ්පාදකයකු තමා විසින් ආනයනය කළ හෝ වෙනත් අයගෙන් මිලදී ගත් ද්‍රව්‍ය සෘජුවම තම නිෂ්පාදනයට යොදවාගෙන ඇතොත් පමණක් එම යෙදවුම් මත වූ යෙදවුම් බදු මුදල බදු බැරක් ලෙසින් ඔහු විසින් එම කාර්තුව සඳහා ගෙවිය යුතු බද්දෙන් හිලවී කරගැනීමට පුළුවන. ඒ අනුව අමුද්‍රව්‍ය, ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය සහ ලේබල් ආදී නිෂ්පාදනයට යොදාගත් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දට යටත් භාණ්ඩ මෙම වගන්තියෙන් ආවරණය වේ. යම් කාර්තුවකට ගෙවියයුතු බදු මුදලට වඩා යෙදවුම් බදු බැර වැඩිවුවහොත් ආසන්නතම ඉදිරි කාර්තුව සඳහා ගෙවූ අත්තිකාරමක් සේ සලකමින් ඉදිරි කාර්තු සඳහා හිලවී කරගත හැක.

2.4 වගකීම්

2.4.1 බදු ගෙවීම (4 සහ 5 වගන්ති)

- (i) ආනයන සම්බන්ධයෙන් එම ආනයනයන් නිශ්කාණය කරන විට රේගු අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්වරයාට ගෙවිය යුතු ය.
- (ii) සේවා සැපයීම සහ නිෂ්පාදන සම්බන්ධයෙන් පහත ආකාරයට ගෙවිය යුතු ය.

2011.01.01 සිට ඉදිරියට (වෙළඳාමද ඇතුළුව)

"එක් එක් මාසයට ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කර එම මාසික බද්ද ඊළඟ මාසයේ 20 දින හෝ ඉන් පෙර ගෙවා දැමිය යුතුය.

2.4.2 බදු වාර්තා සැපයීම (8 වගන්තිය)

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වාර්තාව සෑම කාර්තුවක් අවසානයේදීම පසුව විලඹෙන මස 20 වන දින හෝ ඊට පෙර සැපයීම කල යුතුය.

2.4.3 සාමාන්‍ය තොරතුරු

- පහතේ පැහැදිලිව දක්වා නැතත්, නිෂ්පාදන හා සේවා සැපයීම මත ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද ගණනය කිරීමට පදනම් කර ගන්නා පිරිවැටුම් වටිනාකම, එකතු කල අගය මත වූ බදු සඳහා වූ වටිනාකමම වන බව පැහැදිලිය.
- 2009 අංක 9 දරණ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පනත අනුව භාණ්ඩ අලෙවි හෝ සේවා සැපයීම් මත වූ අදාළ බද්ද ගනුදෙනුකරුගෙන් අයකර ගැනීම තහනම් කර නොමැත.

පිරිවැටුම් බද්ද අහෝසි කිරීමෙන් පළාත් සභාවලට වූ අරමුදල් අලාභය පිරිමැසීම පිණිස 2011.01.01 සිට මෙම ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් රැස්කරගන්නා මුදලින් 1/3ක් වූ කොටසක් භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ මඟ පෙන්වීම යටතේ දේ.ආ. කොමසාරිස් විසින් අදාළ පළාත් සභාවන් වෙතට මාරුකළ යුතුය.

Q ප්‍රශ්නය 16

- (i) ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දට යටත් ක්‍රියාකාරකම් මොනවාද?
- (ii) බද්දට යටත් පිරිවැටුමෙන් බැහැරකල දෑ ලැයිස්තුගත කරන්න.
- (iii) ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද ලියාපදිංචි වීමේ පිරිවැටුම් සීමාව සඳහන් කරන්න.
- (iv) වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අනුපාතය කීයද?
- (v) ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වාර්තාව ඉදිරිපත් කල යුත්තේ කවදාද?
- (vi) පහත විකිනෙක අවස්ථාවට අදාළ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දට යටත් පිරිවැටුම සඳහන් කරන්න.
  - තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම
  - බෙදාහරින්නකු ලෙස තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම
  - අනෙකුත් ව්‍යාපාර
- (vii) ජාතිය ගොඩනැගීමේ යෙදවුම් බදු බැර සඳහා හිමිකම් කීව හැක්කේ කවුරුන් හටද? කුමක් මතද?

A පිළිතුර 16

- (i) (අ) කුමන හෝ භාණ්ඩයක් ආනයනය කිරීම (මගියෙකුගේ පෞද්ගලික මගීභාණ්ඩ හැර)
  - [2 (1) (අ) වගන්තිය]
  - (ආ) පහතට වූ උපලේඛනයෙන් බැහැර කරන ලද ද්‍රව්‍ය හැර අන් ද්‍රව්‍යයන් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපාර [2 (1) (ආ) වගන්තිය]
  - (ඇ) පහතට වූ උපලේඛනයෙන් බැහැර කරන ලද සේවා හැර අන් කුමන හෝ සේවාවක් සැපයීමේ ව්‍යාපාර [2 (1) (ඇ) වගන්තිය]
  - (ඈ) 2011.01.01 සිට ඉහත (ආ) ඡේදයේ විධිවිධාන අදාළවන නිෂ්පාදකයකු විසින් වීම ද්‍රව්‍ය නිපදවා විකිණීමක් නොවන තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම.
- (ii) (i) එම කාර්තුව තුළ සිදු වූ බොල් ණය
- (ii) එම කාර්තුව තුළ ගෙවූ එකතු කළ අගය මත වූ බදු
- (iii) එම කාර්තුව තුළ ගෙවූ නිෂ්පාදන බදු
- (iv) මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කරන ලද ජාත්‍යන්තර ඉසව් සම්බන්ධයෙන් වූ අපනයන සංවර්ධන ප්‍රධානයන් (2010.05.01 සිට)
- (v) මුදල් අමාත්‍යවරයා විසින් අනුමත කළ ජාත්‍යන්තර ඉසව් සම්බන්ධ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ පිරිවැටුම (2010.05.12 සිට)

කෙසේ වෙතත් කපාහැර තිබූ බොල් ණයක් යම් කාර්තුවක් තුළ දී නැවත අයකරගනු ලැබුවහොත් එලෙසින් අය කරගත් කාර්තුවේ බද්දට යටත් පිරිවැටුමට එම මුදල ඇතුළත් කළ යුතු ය.

(iii) (අ) බද්දට යටත් පිරිවැටුම

දේශීයව සකසා ගත් කෘෂිකාර්ම වෙළඳපොළට සකස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ යම් ක්‍රියාවක්. - කාර්තුවකට රු. මිලියන 25 ව්‍යාපාර

(ආ) අනෙකුත් ව්‍යාපාර සඳහා කාර්තුවකට රුපියල් මිලියන 3

(iv) බදු අනුපාතය 2% කි

(v) ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වාර්තාව සෑම කාර්තුවක් අවසානයේදීම පසුව එළඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර සැපයීම කල යුතුය.

- (vi) - තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම - පිරිවැටුමෙන් 50%
- බෙදාහැරීමක් ලෙස තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම - පිරිවැටුමෙන් 25%
- අනෙකුත් ව්‍යාපාර - මුළු පිරිවැටුම (100%)

(vii) නිෂ්පාදකයකු සඳහා පමණක් යෙදවුම් බදු බැර සඳහා හිමිකම් පෑ හැක.

නිෂ්පාදකයකු තමා විසින් ආනයනය කල හෝ වෙනත් ලියාපදිංචි නිෂ්පාදකයකුගෙන් මිලදී ගත් ද්‍රව්‍ය සෘජුවම තම නිෂ්පාදනයට යොදවාගෙන ඇතොත් පමණක් එම යෙදවුම් මත බදු මුදල බදු බැරක් ලෙස ඔහු විසින් එම කාර්තුව සඳහා ගෙවිය යුතු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් හිලවී කරගැනීමට පුළුවනි. ඒ අනුව ද්‍රව්‍ය යන්තර බද්දට යටත් නාණ්ඩ නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය, ඇහුරුම් ද්‍රව්‍ය, ලේබල් වැනි දෑ මෙම පනතින් ආවරණය වේ.

3. ආර්ථික සේවා ගාස්තුව (ESC)

3.1.1 හැඳින්වීම

2004 අංක 11 දරණ මූල්‍ය පනත මගින් ආර්ථික සේවා ගාස්තු (Economic Service Charge) හඳුන්වා දෙන ලද අතර 2006.04.01 දින සිට 2006 අංක 13 දරණ ආර්ථික සේවා ගාස්තු පනත නමින් නව පනතක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ආර්ථික සේවා ගාස්තුව 2006/04/01 දින සිට කාර්තුමය පදනම මත සෑම තැනැත්තකු සහ හවුල් ව්‍යාපාරයකින් ගෙවිය යුතුය. පිරිවැටුම මත තැනැත්තකු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයකින් අයකල යුතු බදු අනුපාතය පනතේ උපලේඛනය මගින් සඳහන් කර ඇත.

3.1.1.1 මෙම බද්දට යටත්වන්නන් (2 වගන්තිය)

යම් කාර්තුවක මුළු පිරිවැටුම රු. මිලියන 12.5ක් ඉක්ම වූ **සෑම තැනැත්තෙකුම** (Person) සහ **හවුල් ව්‍යාපාරයක්ම** මෙම බද්දට යටත්වන අතර සමාගම් හා පුද්ගල මණ්ඩල ද තැනැත්තන් ලෙස සැලකේ. එහෙත් පහත ව්‍යාපාර ආයතන මේ යටතට නොගැනේ.

- අ) 1972 අංක 5 දරණ සමුපකාර සමිති, පනත යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සමුපකාර සමිති.
- ආ) නැවක හෝ ගුවන් යානයක අයිතිකරු හෝ කුලීකරු වශයෙන් ව්‍යාපාරයක් කරගෙන යන පුද්ගලයන්.
- ඇ) ඕනෑම රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක්
- ඈ) ඕනෑම බෙදාහරින්නෙක්
- ඉ) ඕනෑම අලෙවි නියෝජිතයෙක්
- ඊ) ඕනෑම ඒකක භාරයක් හෝ අනෙකුත් අරමුදලක්

- උ) 2017 මාර්තු 31 දිනට පෙර මහ බැංකුව
- ඌ) ලක් සතොස සමාගම

3.1.1.2 බදු පදනම සහ සීමාවන්

බද්දට යටත් පිරිවැටුම 2017 අප්‍රේල් 01 දින හෝ ඊට පසු ආරම්භ වන කාර්තුවක් සඳහා රු. මිලියන 12.5 ඉක්මවන පුද්ගලයෙක් හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් ආර්ථික සේවා බද්ද ගෙවිය යුතු වේ.

3.1.1.3 ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවිය යුත්තේ කුමක් මතද?

අදාළ පිරිවැටුම මත ගෙවිය යුතු වේ.

අදාළ පිරිවැටුම යනු යම් වෙළඳාමක්, ව්‍යාපාරයක්, වෘත්තියක් හෝ රක්ෂාවක් කරගෙන යාමේ දී යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ ව්‍යුහගත වූ සෑම ගනුදෙනුවකින්ම ලැබිය යුතු මුළු මුදලයි. මෙහිදී සත්‍යවශයෙන් ලැබුණා ද, නැද්ද යන්න සැලකිල්ලට නොගැනෙන නමුත්, පහත දෑ පිරිවැටුමින් අඩු කළ යුතු ය.

- (i) එකතු කළ අගය මත බදු (අතුළත් වී ඇතොත්)
- (ii) යම් ප්‍රාග්ධන වත්කමක් බැහැර කිරීමෙන් ලද මුදල්
- (iii) පෙර වර්ෂයක දී බද්දට යටත් පිරිවැටුමෙහි ඇතුළත් වූ මුදලක් බොල් ණයක් වූ විට එම මුදල. කෙසේ වුවද කපාහරින ලද බොල් ණයක් නැවත ලැබුණු අවස්ථාවක දී එය බද්දට යටත් වේ.
- (iv) (2008 ඔක්තෝබර් මස 21 වන දින සිට බලපවත්වන පරිදි) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් නිකුත්කරන ලද විදේශ ව්‍යාපාර මුදල්වලින් යුත් රන්බැඳුම්කර වර්ගයක් යම් වාහිප බැංකුවකට හෝ යම් අන්තර්ජාතික තැනැත්තෙකුට විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්.
- (v) (2008 ජුනි මස 1 වන දින සිට බලපවත්වන පරිදි) භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, බැඳුම්කර ආයෝජන බාහිර රුපියල් ගිණුමෙන් ලබාගන්නා ලද අරමුදල් වලින් මිලදී ගන්නා ලද,
  - (අ) (417 වන අධිකාරය වූ) දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් අඥාපනත යටතේ නිකුත් කරන ලද යම් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, හෝ
  - (ආ) (420 වන අධිකාරය වූ) ලියාපදිංචි ස්කන්ධ සහ සුරැකුම්පත් ආඥාපනත යටතේ නිකුත් කරන ලද යම් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, විකිණීමෙන් උපචිත ලැබීම්.
- (vi) මැටි සෙවිලි උළු හෝ කළ හිඡ්පාදනයෙන් ලබන මුදල
- (vii) කාබනික පොහොර හිඡ්පාදන විකිණීමෙන් ලැබෙන ආදායම

3.2 ලියාපදිංචි වීම (5 වගන්තිය)

සෑම තැනැත්තකු හෝ හවුල්ව්‍යාපාරයක් ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමට බැඳීමක් පවතින්නේ නම් අදාළ කාර්තුවේ අවසාන මාසයේ 15 දින හෝ ඊට පෙර දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ලිඛිතව දැන්වීමක් ආදායම් බදු ලිපි

ගොනු අංකය හෝ හඳුනාගැනීමේ අංකය සමඟ යොමුකළ යුතුවේ.

3.3 ගණනය කිරීමේ පදනම

3.3.1 ගණනය කිරීමේ ක්‍රමය

ආර්ථික සේවා ගාස්තු පහත ආකාරයට ගණනය කෙරේ.

ආර්ථික සේවා ගාස්තුව = බද්දට යටත් පිරිවැටුම x බදු අනුප්‍රමාණය

3.3.2 ආර්ථික සේවා ගාස්තු අනුප්‍රමාණයන් (2016.04.01 සිට ඉදිරි කාලපරිච්ඡේද සඳහා)

යටත්වන පිරිවැදුමේ කොටස	එම කොටසට අදාළ වන සේවා ගාස්තුවේ අනුප්‍රමාණය
පෙට්ටල්, ඩීසල් හෝ තුම්තෙල් සිල්ලර වෙළෙඳාමේ යෙදී සිටින තැනැත්තකුගේ හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක අදාළ පිරිවැදුම හැර වෙනත් අදාළ පිරිවැදුමක්	0.5%
පෙට්ටල්, ඩීසල් හෝ තුම්තෙල් සිල්ලර වෙළෙඳාමේ නියැලී සිටින තැනැත්තකුගේ හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක අදාළ පිරිවැදුමෙන් 1/10 ක්	0.5%

3.3.3 ආර්ථික සේවා බදු අත්තිකාරම් සහ බදු සඳහා හිලවී කිරීම

රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් සහතික කළ CIF අගය මත රේගුව විසින් පහත දැක්වෙන භාණ්ඩ ආනයනයේ දී ආර්ථික සේවා බදු අත්තිකාරම් මුදලක් අය කරනු ලබයි. (බදු සීමාවන් නොසලකා හැර)

- විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්දට යටත් වන ඕනෑම භාණ්ඩයක්
- රත්රන්, බහිජ, ලෝහ
- මෝටර් රථ

භාණ්ඩ තොගයක් නිෂ්කාශනය කරන දිනය වීම කාර්තුව ඇතුළත දී නම් රේගුවට කලින් ගෙවූ ආර්ථික සේවා බද්දට හිලවී කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ගෙවිය යුතු බද්දක් ඇත්නම් එය ඊළඟ මාසයේ 20 හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතුය.

2016.04.01 සිට ඇරඹෙන ඕනෑම තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ගෙවූ ආර්ථික සේවා ගාස්තු වම තක්සේරු වර්ෂය හා තවත් තක්සේරු වර්ෂ 2ක් දක්වා කුමන හෝ ආදායම් බදුවලට හිලවී කළ හැක.

ඒ අනුව ආර්ථික සේවා ගාස්තු වලින් හිලවී නොවූ ශේෂය ආපසු අයකර ගත නොහැක.

3.4 බැඳුම්

3.4.1 ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීම (6 වගන්තිය)

යම් කාර්තුවක් සඳහා ආර්ථික සේවා ගාස්තු ඊළඟ කාර්තුවේ පළමු මාසයේ 20 දින හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතු වේ.

3.4.2 ආර්ථික සේවා ගාස්තු වාර්තාව යොමු කිරීම (7 වගන්තිය)

ආර්ථික සේවා ගාස්තු වාර්තාව වාර්ෂිකව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර අදාළ වාර්තාව ඊළඟ තක්සේරු වර්ෂයේ ප්‍රථම මාසයේ 20 දින හෝ ඊට පෙර භාර දිය යුතු වේ. (2018/19 වාර්තාව 2019 අප්‍රේල් 20 වන විට)

Q ප්‍රශ්නය 17

- (i) ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවිය යුතු වන්නේ කවුරුන් විසින්ද?
- (ii) ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමෙන් බැහැර වන්නේ කවුරුන් ද?
- (iii) පුද්ගලයෙක් හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක් කාර්තුවක දී ගෙවිය යුතු උපරිම ආර්ථික සේවා බදු ප්‍රමාණය කොපමණ ද?

- (iv) ආර්ථික සේවා ගාස්තු වලට යටත් කාලපරිච්ඡේදය සඳහන් කරන්න.
- (v) ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගණනය කිරීමට අදාළ පිරිවැටුම නිර්වචනය කරන්න.
- (vi) ඔබගේ ව්‍යාපාරයේ පිරිවැටුම ආර්ථික සේවා ගාස්තුවලට යටත් සීමාවට පැමිණි විට ඔබ කුමක් කළ යුතුද?
- (vii) ආර්ථික සේවා ගාස්තු වලට අදාළ වර්තමාන බදු අනුපාතය, ගෙවිය යුතු දිනය හා බදු වාර්තාව සැපයිය යුතු දිනය සඳහන් කරන්න.
- (viii) ගෙවූ ආර්ථික සේවා ගාස්තු ආදායම් බදු වලට හිලවී කිරීමේ ක්‍රමවේදය සඳහන් කරන්න.

A පිළිතුර 17

- (i) **සෑම තැනැත්තු හෝ හවුල් ව්‍යාපාරයක්** ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමට යටත් රාමුවට ඇතුළත් වන්නේ නම් ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවිය යුතුවේ.
- (ii) 3.1.1.1
- (iii) 2016 අප්‍රේල් 01 දින සිට ආර්ථික සේවා බද්ද සඳහා උපරිම සීමාවක් නැත.
- (iv) වර්තමාන බදු කාලපරිච්ඡේදය කාර්තුවකි.
- (v) පිරිවැටුම යනු යම් වෙළඳාමක්, ව්‍යාපාරයක්, වෘත්තියක් හෝ රැකියාවක් කරගෙන යාමේදී තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ විලඹුණා වූ සෑම ගණුදෙනුවකින්ම ලැබිය යුතු මුළු මුදලයි.
- (vi) සෑම තැනැත්තකු හෝ හවුල්ව්‍යාපාරයක් ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවීමට බැඳීමක් පවතින්නේ නම් අදාළ කාර්තුවේ අවසාන මාසයේ 15 දින හෝ ඊට පෙර දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ලිඛිතව දැන්වීමක් යොමු කළ යුතුවේ.
- (vii) වර්තමාන බදු අනුපාතය 0.5% කි.
 යම් කාර්තුවක් සඳහා ආර්ථික සේවා ගාස්තු ඊළඟ කාර්තුවේ පළමු මාසයේ 20 දි හෝ ඊට පෙර ගෙවිය යුතුවේ.
 ආර්ථික සේවා ගාස්තු සඳහා වාර්ෂික වාර්තාව ඊළඟ තක්සේරු වර්ෂයේ ප්‍රථම මාසයේ 20 දින හෝ ඊට පෙර භාරදිය යුතු වේ. (විනම් අප්‍රේල් 20)
- (viii) ඕනෑම තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ගෙවූ ආර්ථික සේවා ගාස්තු වම තක්සේරු වර්ෂය හා තවත් තක්සේරු වර්ෂ 2ක් දක්වා කුමන හෝ ආදායම් බදුවලට හිලවී කළ හැක.
 ඒ අනුව හිලවීකල නොහැකි ශේෂය ආපසු අයකර ගත නොහැක.

4. මුද්දර ගාස්තු

4.1 හඳුන්වාදීම (1982 අංක 43 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත)

1982 අංක 43 පනතින් සමහර උපකරණ මත මුද්දර බද්ද පනවන ලදී. 2002 දී මධ්‍යම ආණ්ඩුව විසින් පාලනය කරන ලද මුද්දර ගාස්තු අත්හිටුවා 2006 අප්‍රේල් 01 දින සිට බලපවත්වන පරිදි 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත පනවන ලදී.

රජයේ මුද්දර ගාස්තු (Stamp Duty) 2002 වසරේ දී අනෝසිකර, 2006.04.04 දින සිට 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු (විශේෂ ප්‍රතිපාදන) පනත මගින් නැවත හඳුන්වා දෙන ලදී.

කෙසේ වෙතත් නිශ්චල දේපල සහ මෝටර් වාහන පැවරීම මත පළාත් සභා විසින් අය කරන මුද්දර ගාස්තු නොකඩවා ක්‍රියාත්මක වීහි.

4.2 ගණනය කිරීමේ පදනම

4.2.1 බද්දට යටත් වීම (31 වගන්තිය)

2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත අනුව සෑම “විශේෂිත සාධන පත්‍රයක්” (Specified Instrument) මතම මුද්දර ගාස්තු අය කරනු ඇත. එම සාධන පත්‍රය,

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ දී ලියා අත්සන් කරන ලද, සකස්කරන ලද හෝ ඉදිරිපත් කරන ලද හෝ
- (ආ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත දී ලියා අත්සන් කරන ලද්දක් වුවත් එය ඉදිරිපත් කරන අවස්ථාවේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති දේපලක් සම්බන්ධයෙන් වූ සාධන පත්‍රයක් විය යුතු ය.

පහතේ 4 වගන්තිය අනුව “විශේෂ සාධන පත්‍රයක්” යන්නෙන් පහත දෑ අදහස් කෙරේ.

- (අ) දිවුරුම් පෙත්සමක්,
  - (ආ) රක්ෂණ ඔප්පුවක්,
  - (ඇ) ප්‍රසිද්ධ නොතාරිස්වරයකු ලෙස ක්‍රියාකිරීමේ අධිකාරී පත්‍රයක්,
  - (ඉ) යම් මුදලකට හෝ වෙනත් දේපලක් සඳහා දෙන ලද ලදුපතක් හෝ නිදහස් කිරීමක්,
  - (ඊ) වෙළෙඳාම, ව්‍යාපාර, ව්‍යවස්ථාපිත කරගෙන යාමට කාලානුරූපීව බලපත්‍රයක් ලබාගැනීම
- ණයපත් හිමියන් විසින් කරන ලද හිමිකම් ඉල්ලීම
- කොටස් සහතිකයක්
  - පොරොන්දු නෝට්ටුවක්
  - ඕනෑම දේපොළක උකසක්

4.2.2 ගෙවිය යුත්තේ කවුරුන් විසින් ද? (6 වැනි වගන්තිය)

මුද්දර ගාස්තුව ගෙවිය යුතු වනුයේ පහත තැනැත්තා විසිනි.

- (අ) රක්ෂණ ඔප්පුවක් සම්බන්ධයෙන්, එම රක්ෂණ ඔප්පුව බලපාන්නා වූ තැනැත්තා විසින්,
- (ආ) බදු දීමක් සම්බන්ධයෙන් වන විට බදු ගැනුම්කරු විසින්, සහ
- (ඇ) වෙනත් සියලු අවස්ථාවල දී, එකී සාධන පත්‍රය (instrument) සකස් කරන තැනැත්තා විසින්.
- (ඈ) හිමිකමක් ඉල්ලීමේ දී, සේවාදායකයා විසින් ණය කාඩ්පත් හිමියාගෙන් කරන ඉල්ලීමක දී

4.3 බැඳීම

4.3.1 මුද්දර ගාස්තු ගෙවීම (8 වගන්තිය)

මුද්දර ගාස්තු පනත ඕනෑම ආකාරයකට පියවිය හැකිය. (2008 අංක 10 දරණ සංශෝධන පනත)

- (අ) මුද්දර ඇරවීම මගින්
- (ආ) කෙලින්ම බැංකුවට ගෙවා දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් විසින් සහතික කරන ලද සහතිකයක් ලබා ගැනීම.
- (ඇ) මුද්දර ගාස්තු සම්ප්‍රවේශ කර සමථයට පත් කිරීම.

4.3.2 මුද්දර ගාස්තු සම්ප්‍රවේශ කර සමථයට පත් කිරීම (7 වැනි වගන්තිය)

දේශීය ආදායම් කොමසාරිස්ගේ පූර්ව අනුමැතිය සහ ලියාපදිංචිය ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව එම මුද්දර ගාස්තු සම්ප්‍රවේශය කර කාර්තු අවසානයේ සිට දින 15 ඇතුළත සමථයට පත්කිරීමට පහත තැනැත්තන්ට පුළුවන් වේ.

- (අ) රක්ෂණ ඔප්පු හිඳුන් කරනු ලබන යම් තැනැත්තකු විසින්,
- (ආ) බලපත්‍ර හිඳුන් කරන යම් අධිකාරියක් විසින්,
- (ඇ) නියම කර ඇති ආකාරයට හෝ අවස්ථාවට අනුව යම් ප්‍රභේදයක් සාධන පත්‍ර ලෙස මුද්දර යෙදීම ප්‍රායෝගික නොවන හෝ කාර්යයක් වීම නොවන ලෙස සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී යම් වෙනත් ආකාරයේ සාධන පත්‍ර හිඳුන් කරන වෙනත් තැනැත්තකු විසින්.

4.3.3 අඩුවෙන් සඳහන් කළ මුද්දර ගාස්තු අයකර ගැනීම (10 වැනි වගන්තිය)

යම් සාධන පත්‍රයකට ප්‍රමාණවත් මුද්දර අලවා/ සම්ප්‍රවේශය කර නැති බවට තක්සේරුකර විශ්වාස කරන විටක ඔහු එම මුදල තක්සේරු කරමින් දැන්වීමක් නිකුත්කළ යුතු ය.

Q ප්‍රශ්නය 18

- (i) 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත අනුව මුද්දර ගාස්තු අයකල යුත්තේ කුමක් මතද?
- (ii) 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත අනුව විශේෂ සාධන පත්‍ර ලැයිස්තුගත කරන්න.
- (iii) 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත අනුව මුද්දර ගාස්තු ගෙවිය යුතු තැනැත්තන් සඳහන් කරන්න.
- (iv) 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත අනුව මුද්දර ගාස්තු සම්ප්‍රවේශය කර සමථයකට පත් කිරීමට අවසර ඇති තැනැත්තන් සඳහන් කරන්න.

A පිළිතුර 18

- (i) 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර ගාස්තු පනත අනුව සෑම විශේෂිත සාධන පත්‍රයක් මතම මුද්දර ගාස්තු අයකරනු ඇත.
  - ශ්‍රී ලංකාවේදී ලියා අත්සන් කරන ලද, සකස් කරන ලද හෝ ඉදිරිපත් කරනලද හෝ
  - ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටතදී ලියා අත්සන් කරන ලද්දක් වුවත් එය ඉදිරිපත් කරන අවස්ථාවේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටා ඇති දේපළක් සම්බන්ධයෙන් වූ සාධන පත්‍රයක් විය යුතුය.
- (ii) 4.2.1 ඡේදය බලන්න.
- (iii) 4.2.2 ඡේදය බලන්න.
- (iv) 4.3.2 ඡේදය බලන්න.

සාරාංශය

චිකතුකල අගය මත වූ බදු (VAT)

- මූල්‍ය නොවන සේවා මත වූ චිකතුකල අගය මත වූ බදු (හඳුන්වා දීම, ලියාපදිංචි වීම, ගනනය කිරීම, වගකීම් සහ නිදහස් සැපයුම් උපලේඛන පනතේ පලමු උපලේඛනයේ 11 කොටස
- සරල කල චිකතුකල අගය මතවූ බදු (S VAT) (RIP), RIS, මෙම ක්‍රමය කෙලෙසින් ක්‍රියාත්මක වේද සහ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම)
- මූල්‍ය සේවා මතවූ චිකතුකල අගය මත වූ බදු (හඳුන්වාදීම, ලියාපදිංචිය, ගනනය කිරීම, සහ වගකීම්)
- සංචාරකයන් සඳහා චිකතු කළ අගය මත බදු ආපසු ගෙවීමේ ක්‍රමය

ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද (NBT)

- හඳුන්වාදීම
- ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවය
- ගනනය කිරීමේ පදනම
- වගකීම්
- පලමු උපලේඛනය - නිදහස් ද්‍රව්‍ය සහ සේවාවන්
- දෙවන උපලේඛනය - බදු අනුප්‍රමානයන්

ආර්ථික සේවා ගස්තුව (ESC)

- ආර්ථික සේවා ගස්තුව (ESC) හඳුන්වා දීම.
- ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවය
- ගණනය කිරීමේ අනුප්‍රමානයන් (නිදහස් ව්‍යාපාර සහ පිරිවැදුම)
- බැඳීම්

මුද්දර ගස්තු

- හඳුන්වා දීම
- ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවය
- ගනනය කිරීමේ පදනම (විශේෂිත සාධන පත්‍රයන්) සහ කවරකු විසින් ගෙවිය යුතුද යන්න.
- බැඳීම්
- බදු අනුප්‍රමාණ

 අභ්‍යාස

- 1) එකතු කළ අගය මත වූ බදු ගණනයේදී සේවා සැපයුම් සම්බන්ධයෙන් සැපයුම් වේලාව නිර්නය කරන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
- 2) එකතු කළ අගය මත බදු ගණනයේදී "යෙදවුම් බදු" සහ "නිමවුම් බදු" ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
- 3) පහත අනුව එකතු කළ අගය මතවූ බදු වගකීම් පියවීමේ සහ වාර්ථා ඉදිරිපත් කිරීමේ දිනයන් දක්වන්න.
- 4) සරල කරන ලද එකතු කළ අගය මත වූ බදු සම්බන්ධයෙන් වූ ලියාපදිංචි සැපයුම්කරු (RIS) සහ ලියාපදිංචි ගැණුම්කරු (RIP) යන යෙදුම් පැහැදිලි කරන්න.
- 5) මූල්‍ය එකතු කළ අගය මතවූ බදු ගණනය කිරීමේදී යෙදවුම් බදු ඉඩ දෙනු ලැබේද?
- 6) කොන්ත්‍රාත්කරුවන් සහ උපකොන්ත්‍රාත්කරුවන් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දට (NBT) යටත් වේද?
- 7) ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වගකීම් පියවීමේ සහ වාර්ථා ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිත දිනයන් දක්වන්න.
- 8) "ආර්ථික සේවා ගාස්තුව අත්තිකාරම් ආදායම් බද්දක්" ඔබ මෙම ප්‍රකාශනයට කෙතෙක් දුරට එකඟ වේද?
- 9) කුමන අගයක් මත මුද්දර ගාස්තු ගෙවිය යුතු වේද?

විසඳුම්

- 1) සේවා සැපයීමක් සම්බන්ධයෙන් වූ විටක පහත සිදුවීම් අතරින් පළමුව සිදුවන සිද්ධිය සිදුවන අවස්ථාවේ එම සැපයීම සිදුවුවා සේ සැලකිය යුතුය.
  - (අ) එම සේවාව ඉටුකල විට හෝ
  - (ආ) එම සේවාව සඳහා හෝ අනාගත සේවා සඳහා හෝ යම් ගෙවීමක් ලැබුණු විට හෝ
  - (ඇ) එම සේවා සඳහා හෝ අනාගත සේවා සඳහා ගෙවීමක් අයවිය යුතුවිට හෝ
  - (ඈ) එම සේවා සම්බන්ධයෙන් ඉන්වොයිසියක් නිකුත් කල විට

2) “නිමවුම් බදු” සහ “යෙදවුම් බදු” ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය

සැපයුම් වටිනාකම මත නිමවුම බද්ද මුලින් ගණනය කර, මිලදී ගත් භාණ්ඩ සහ සේවා මත ගෙවා ඇති යෙදවුම් බද්ද අඩු කල හැක.

එකතුකළ අගය මත බදු වගකීම ගණනය කිරීම

නිමවුම් බද්ද (සැපයුම් වටිනාකම X බදු අනුපාතය)	XX
අඩුකළා:- ඉඩදෙනු ලබන යෙදවුම් බදු	(XX)
ගෙවිය යුතු ශේෂය	<u>XX</u>

3) එක් එක් බදු කාලසීමාව ඉකුත්වීමේ පසු ඵලඹෙන මාසයේ 30 වන දින හෝ ඊට පෙර වාර්තාව සැපයීම කල යුතුවේ.

බදු ගෙවීම

නිෂ්පාදකයින්;

- මාසික වාර්තා සපයන්නන් - බදු අයකළ හැකි කාලසීමාව ඉකුත් වීමෙන් පසු ඵලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර
- කාර්තු පදනම මත වාර්තා සපයන්නන් - මාසික පදනම මත සෑම මසකම 20 දිනට පෙර ගෙවිය යුතු අතර කුමන හෝ අඩු/වැඩි වීමක් ඇතොත් බදු අයකල හැකි අදාළ කාර්තුව ඉකුත් වීමෙන් පසු ඵලඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර

නිෂ්පාදකයින් නොවන;

දින 15 පදනම මත ගෙවිය යුතුයි

- මාසයේ පළමු දින 15 බද්ද අවසාන දින 15 ඇතුළත
- මාසයේ අවසාන දින 15 බද්ද ඊට පසුව ඵලඹෙන මාසයේ පළමු දින 15 ඇතුළත

- 4) මෙම ක්‍රමය (SVAT) යටතේ ලියාපදිංචි වීමට අයිතිවාසිකම් ඇති තැනැත්තන්.
  - 1. RIP (ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගනුම්කරුවන්/Registered Identified Purchasers) මේ ගණයට පහත තැනැත්තන් අයත් වේ.
    - i) භාණ්ඩ හෝ සේවා අපනයනකරුවන් (ශුන්‍ය අනුපාත සැපයුම්කරුවන්)
    - ii) එකතුකළ අගය මත වූ බදු පණතේ පළමු උපලේඛණයේ දෙවන කොටසේ (ඊ)(i) ඡේදයේ සඳහන් ක්‍රමෝපාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක (Strategic Development Project) යෙදී සිටින ලියාපදිංචි තැනැත්තන්.
    - iii) පහතේ පළමු උපලේඛනයේ II කොටසේ (ඊ) වගන්තියේ සඳහන් විශේෂිත ව්‍යාපෘතියක යෙදී සිටින තැනැත්තන්.

- iv) නිෂ්පාදනය කර නිර්යාත කරනු ලබන භාණ්ඩයක තත්වය, ලක්ෂණ හෝ අගය වැඩිදියුණු කිරීම පිණිස මේ සේවාවන් පයන තැනැත්තන්.
- v) පනතේ 22(7) වගන්ති යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති තැනැත්තන් (මෙම ග්‍රන්ථයේ 1.4.5.2 ඡේදය බලන්න)
- vi) යම් සැපයුම්කරුවකුගේ මුළු සැපයුම් වල වටිනාකමින් 50% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙම සැපයුම් වලින් ආවරණය වන බවට දේ.ආ.කො. සෂනීමකට පත්වන තාක්දුරට යම් ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවෙකු උක්ත (i), (ii), (iii) සහ (iv) යටතේ දැක්වූ ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවෙකුට භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයීම් කරන තැනැත්තෙකු වෙත සැපයුම් කිරීම.

RIS - ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් (Registered Identified Suppliers)

කෙසේ වෙතත් වෛකල්පිත ලියාපදිංචි වීම (Optional VAT) ලබාගත් අයට හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන් ලෙස ලියාපදිංචි වීමට නොහැක.

මෙම විලම්භනය කරන ලද බදු ක්‍රමය යටත් ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් ගැනුම්කරුවන්ට (RIP) තම බදුවන ක්‍රියාව කරගෙන යාමේදී අදාළ එකතු කළ අගය මත වූ බදු මුදල ගෙවීමකින් තොරව, අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගැනීමටත් ඵලෙස සැපයුම් කරන ලියාපදිංචි වූ හඳුනාගත් සැපයුම්කරුවන්ට (RIS) එකතු කළ අගය මත වූ බදු මුදල් අය නොකර අදාළ සැපයුම කිරීමටත් පුළුවන් වේ. 2007.01.01 සිට 2012.12.31 දක්වා කාලය තුළ වෛකල්පිත ලියාපදිංචිය ලබු තැනැත්තන්ට SVAT ක්‍රමය යටතේ ලියාපදිංචි වීමේ අවස්ථාව දී නොතිබුණි.

- 5) මූල්‍ය ආයතනවල එකතුකළ අගය මත බදු ගණනයේදී යෙදවුම් බදු නොමැත.
- 6) කොන්ත්‍රාත්කරුවන් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දට යටත් වන අතර උපකොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් නිදහස් නොවේ.
- 7) එක් එක් මාසයට ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කර ඊළඟ මාසයේ 20 වන දින හෝ ඊට පෙර ගෙවා දැමිය යුතුය.
ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු වාර්තාව සෑම කාර්තුවක් අවසානයේදීම පසු විලඹෙන මස 20 දින හෝ ඊට පෙර සැපයීම කළ යුතුය.
- 8) ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගෙවා ඇති ප්‍රමාණය අදාළ කාලපරිච්ඡේදය සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද හිලවී කල හැකි වීම නිසා එක අතකට අත්තිකාරම් ආදායම් බද්දකි. කෙසේ නමුත් ඉදිරි වසර 2 ඇතුළත දී හිලවී කළ නොහැකි වුවහොත් හිලවී කළ නොහැකි නිසා අත්තිකාරම් ආදායම් බද්දක් සේ මුළුමනින්ම සැලකිය නොහැක.
- 9) මුද්දර ගාස්තු වෙළඳ අගය මත ගෙවිය යුතුය.